Ч. 229 (15.030). Львів, субота 15. жовтня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конфіската „Діла“.

Вчорашнє (228) число „Діла“ підпало конфіскаті: 1) за вичислення вісток і статтей „Діла“, що підпали конфіскаті в числі з 13. ц. м.; 2) за вістку про привитання міністрів Закарпатської України в Ужгороді; 3) за вістку про польсько-мадярський кордон на Словаччині; 4) за вістку про завдання уряду Закарпатської України; 5) за передову статтю про домагання забезпеки життя і майна; 6) за статтю про подвиги мадярів у 1914. р. у Повітні; 7) за вістку про політику Німеччини в Чехословаччині; 8) за вістку про домагання Мадярщини у справі Закарпаття і становище Німеччини та Італії; 9) за опис протиукраїнської демонстрації ендецької молоді у Львові; 10) за становище Данціґу і 11) за вістку про інтервенцію української делеґації у справі протиукраїнських нападів у Львові. Цензура повідомила про конфіскату „Діла“ дуже пізно, так, що другий наклад можна було видрукувати щойно в пятницю рано. Наші читачі дістали цим разом „Діло“ з білими плямами аж на сімох сторінках та з великим опізненням, знову не з нашої вини.

Уряд Закарпатської України обняв урядування.

ПАТ ПОВІДОМЛЯЄ З ПРАГИ: З УЖГОРОДУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО В ЧЕТВЕР ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ АВТОНОМІЧНИЙ УРЯД ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ СВЯТОЧНО ПЕРЕБРАВ ВЛАДУ.

Закарпатська Україна вже вирішила форму своєї державности.

„Фелькішер Беобахтер“ з 11. ц. м. пише: „Як у Словаччині так і на Закарпатській Україні положення вияснилося настільки, що нема вже ніяких поважніших різниць думок щодо засадничих питань про державну форму. Обі країни вирішили зберегти державну злуку з чеськими областями; всякі інші пляни відкидують. Майбутня Чехо-Словаччина буде зорганізована на федералістичній основі.“

Мадярські диверсанти вдираються на Закарпатську Україну.

Від двох днів появлялись у польській пресі вістки про повстанчий рух серед мадярської меншини на Закарпатській Україні.

Тимчасом

ПАТ повідомляє на основі чеських джерел, що інциденти на Закарпатті викликали мадярські диверсантські ватаги під командою старшин мадярської армії, озброєні у зброю німецького походження; вони вдерлись на Закарпаття з мадярської території.

МАДЯР. ДИВЕРСАНТСЬКІ ВАТАГИ РОЗБИТІ.

Як подають чеські та словацькі радіостанції, військо розбило мадярські диверсантські ватаги на Закарпатті; кільканацятьох мадярів згинуло, чимало ранено. Кількох мадярських старшин розстріляли на основі присуду полевого суду.

Німеччина зрезиґнувала з плебісциту у Судетах.

СТРІЧА МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО З ГІТЛЕРОМ.

Чесько-словацький міністр закордонних справ Хвальковський переговорював у четвер перед полуднем з мін. Рібентропом. Розмова була дуже приязна; у ній заторкнено справу плебісциту у Судетах. Оба міністри погодились, що

чесько-німецький кордон усталять обі держави між собою, резиґнуючи з плебісциту.

В кілька годин пізніше рішення це затвердила міжнародня конференція амбасадорів у Берліні та видала про це офіційний комунікат.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

У четвер вечором виїхав мін. Хвальковський у товаристві посла Мастного до Берхтесґаден. У пятницю рано приняв його на авдієнції Гітлер. До Берхтесґадену приїде незабаром також мін. Рібентроп.

Німецькі кола підкреслюють, що візиту мін. Хвальковського заініціювали чехи, щоб вияснити деякі питання, що повстали внаслідок нового положення Чехо-Словаччини.

Цей крок чеського уряду вважає преса поважним поступом у чесько-німецькому зближенні.

Кардинал Інніцер уступить?

„Базлер Національ Цайтунг“ подає поголоски з Відня, немовби кард. Інніцер мав уступити; на його місце прийшов би ігумен абатства Кльостернайбург, Лінда

Замість передової.

ПСАЛОМ ПЯТЬДЕСЯТИЙ.

Помилуй мя, Боже, по велицій милости твоей і по множеству щедрот Твоїх, очисти беззаконіє моє.

Найпаче омий мя от беззаконія моего і от гріха моего очисти мя.

Яко беззаконіє моє аз знаю: і гріх мой предо мною єсть вину.

Тебі єдиному согріших і лукавое пред Тобою сотворих, яко да оправдишися во словесіх твоїх і побідиши, внегда судитися Ти.

Се бо в беззаконіїх зачат єсьм і в грісіх роди мя мати моя.

Се бо істину возлюбил еси: безвістная і тайная премудрости Твоея явил ми єси.

Окропиши мя іссопом і очищуся, омиеши мя і паче сніга убілюся.

Слуху моему даси радость і веселіє, возрадуються кости смиреная.

Отврати лице Твоє от гріх моїх і вся беззаконія моя очисти.

Серце чисто созижди во мні, Боже, і дух прав обнови в утробі моей.

Не отверзи мене от лица Твоего і Духа Твоего святаго не отіми от мене.

Воздажь ми радость спасенія Твоего і Духом владичним утверди мя.

Научу беззаконния путем Твоїм, і нечестиві к Тебі обратятся.

Ізбави мя от кровій, Боже, Боже спасенія моего; возрадуется язик мой правді Твоей.

Господи, устні мої отверзеши і уста моя возвістять хвалу Твою.

Яко аще би восхотів еси жертви, дал бих убо: всесожженія не благоволиши.

Жертва Богу дух сокрушен; серца сокрушена і смирена Бог не уничижить.

Ублажи, Господи, благоволеніем Твоїм Сіона і да созиждуться стіни єрусалимския.

Тогда благоволиши жертву правди, возношеніє і всесожегаемая, тогда возложать на олтар Твой телци.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти“, її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта“ дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ“, що коштує всього 50 сотиків.

Неполітичний стиль у політиці.

(З ПРИВОДУ ОСТАННІХ ПОДІЙ У ЛЬВОВІ.)

Безперечно, існує політичний звязок поміж останніми подіями у Львові і тим, що діється по той бік Карпат. Політики зпід знаку „Слова Народового“ й „І. К. Ц.“ відповідають просто: демонструєте проти нас і ми реагуємо. В польській державі може бути лише одна закордонна політика, та, що відповідає інтересам польського народу. Львівські протимадярські українські демонстрації — це демонстрації проти спільної польсько-мадярської границі, отже саме проти одного з канонів польської закордонної політики. На це прийшла польська реакція. І — баста.

Ми навели у найпристойнішій формі те, що вичитали перед двома днями у „Слові Народовім“. Навели ми думку, яка зпоміж польських голосів видається найповажнішою, „найглибшою“. Здається, що вона буде політично-дипльоматичною „грубою Бертою“, якою польська пропаганда обстрілюватиме немилі для себе чужі голоси. Здається теж, що ця думка стане одною з польських інтерпретацій, як справді треба розуміти „нормалізацію“, себто польсько-українську ідилю.

Не підіймаємо дискусії в цій площині. Вона безвиглядна. Зрештою, ми певні, що нема поляка, який у душі признав би, що ця формулка вповні розвязує справу. Нам припадково відомі польські голоси — від найвищих польських церковних достойників через високих адміністраційних урядовців аж до голосів з вулиці включно, які кажуть, що є „дуже зле“, що штубацька реакція ендецької молоді і львівського шумовиння впихає польсько-українські взаємини у ще темніший сліпий кут. Отож не політична польська реакція на політичну українську демонстрацію, навіть не зумисне роблення труднощів теперішньому режімові ендецькою вулицею, яка вживає раз жидівського, то знову українського тарана, щоб бити ним у режім, і навіть не вияв злости, що в польському Львові сміє появитися на вулиці українська юрба — виясняє останній примітивний, тупий польський відрух на вияв української національної єдности зі змаганнями на Закарпатті. Цей відрух польської вулиці пояснюємо військовим стилем розвязування української справи, що сьогодні панує в польській політичній думці.

Дискутуємо поважно. Не хочемо нікого дразнити, ані кпити собі з річей болючих. Ми свідомі труднощів, з якими доводиться про ці справи прилюдно говорити. Щоденні білі плями на сторінках „Діла“ доказують сказане наглядно. Однак таки попробуємо дискусію підняти саме в цій площині — в імя поваги справи, для кожного ясної.

Щож це „військовий стиль“ розвязки політичного питання? Цей стиль не знає терпеливости і вибачливости, він не має зрозуміння до складних явищ громадянської еволюції. Він розуміє, що є перешкоди, але каже їх ломити, а не усувати. Кожний спротив — згідно з тим — вимагає негайної реакції, атаки, викликання остраху і переполоху в противника. Цей стиль не розуміє значіння чинника, яким є час. Навпаки — для військового поспіху час може бути найбільшим ворогом. Цей стиль уважає теж, що противник не має та навіть не може мати власної душі, власних змагань, ідеалів. Почування справедливости і вичуття чужого душевного стану лише демобілізує власні ряди, а до цього не вільно за ніяку ціну допустити. З цього висновок, що легковаження, поменшення і пониження вартости противника — не важно, чи воно відповідає справжньому станові, чи ні — є елементами „військового стилю“. Карна експедиція, палка, несподіваний налет, застрашення, бажання знівечити всякий спротив без огляду на наслідки, недостача аналізи мотивів спротиву — це все признаки військового стилю у розвязці якогось суспільного питання. Европейська політика супроти кольорових народів спіралася на цьому підході до суспільних явищ завойованих народів. Військовий стиль — це теж стиль окупації, засіб правління в неспокійних часах, прикмета самооборони правлячого режіму, що мусить спиратися на багнетах.

Не хочемо, щоб читачі підозрівали нас, що перебільшуємо. Окреслюючи знамена військового стилю у розвязці політичних питань, ми хочемо виловити те, що для цього стилю в такій розвязці типічне. Одначе тим ми не кажемо, що його прикладають у наших умовинах на практиці в 100 прц. у якомусь вгорі означеному виді, нпр. у кольоніяльному. Та проте ствержуємо, що елементи польської національної політики на нашій території не мають прикмет звичайного, політичного стилю, лише, що вони підходять ближче до військового. Ствержуємо далі, що під впливом ріжних чинників, яких не будемо тепер аналізувати, як польської історичної традиції, як власного комплексу меншости (що в поляків на нашій території перейшов у хоробливий стан ненависти до всього, що українське й остраху перед українською динамікою), під впливом виховання на Сєнкевичівських творах, важких соціяльних та економічних умовинах нашої території і т. п., отже під впливом тих усіх чинників військовий стиль витворив спеціяльну реакцію польського громадянства і польських місцевих чинників на українські суспільні спонуки. Тією спеціяльною реакцією є погляд, що різкою чи каменем і навіть дошкульнішою негайною карою можна українську масу застрашити, здержати її творчий розмах, „вибити“ з її душі власний український сентимент, зате втолочити чужий. Кара за невивішення державного прапору, варстат праці за зміну обряду, наказ співати українській молоді польську патріотичну пісню, покладення підпису українського громадянина під польську відозву без його відома — це такі самі прикмети цього стилю і підходу до розвязки української справи, як биття шиб в українських установах у Золочеві у відплату за смерть поліційного аґента, як пацифікація села за невикритий підпал, як врешті протиукраїнські вуличні демонстрації останніх днів у Львові за вияв найсвятіших почувань української єдности і духової лучби з далеким рідним змаганням. Парадокс? Ні! Це все приклади на неполітичний підхід до глибоко політичних питань. Це змагання перешкоди обійти, обдурити, застрашити, вибити каменем чи палкою, це нерозуміння чужого душевного стану, якого процес є всюди у всіх людей і народів обективно один і той сам, це уланський імпет там, де треба осторожної, лабораторійної методики, це врешті легкодушне нівечення одним грубим, сліпим ударом політичної, сказатиб, коронкової роботи цілих десятиліть. Словом — це примітивний, тупий і вітальний підхід до справ, які вимагають високої культури і такту, субтельної вдумчивости й обєктивізму аж до самовідречення.

Ось і тут наша відповідь, де бачимо звязок поміж львівськими шибами та українським Закарпаттям. Закордонно-політична концепція: ніколи ніде не сміє бути проявлена українська проблема в політичному виді — найшла свій відповідник у становищі львівської вулиці: нема, не може бути ніякого вияву українських почувань, до якого можнаб допустити в Польщі. Примітивізм закордонно-політичної концепції зрівнявся з примітивізмом внутрішньо-політичної реакції.

Ми далекі від того, щоб радіти цим зіставленням. Воно нікого так не тривожить, як нас, себто людей, які хотілиб робити політику, або раділиб, колиб хтось її робив. Все одно, чи добру чи злу, але політику. Тимчасом ані потоптання права самовизначення закарпатських українців, ані заперечення нам права, щоб ми у Львові мали вищі людські почування єдности і спільноти — не є політикою. Це створення стану, в якому ділає все, лише не розум. Це погляд, що українську політичну думку, український національний сентимент можна застрашити, спримітизувати, що той сентимент в українців підліший, ніж в інших народів. Це врешті погляд, що з українців можна цей сентимент просто „вибити“, що в них можна увести якийсь політичний стан засобами поліційними, механічними. Цей погляд опанував польське громадянство, створив психозу, якій піддається все, та яка перешкоджає наладнанню політичних відносин на нашій землі. Оба громадянства вичувають, що котяться у якусь безодню, штовхаючи себе взаємно, й оба тієї безодні бояться. Одначе стрим може дати лише громадянство польське, яке має державний апарат у своїх руках, отже й ініціятиву у всій політиці.

Безперечно, цей неполітичний „стиль“ у політиці має свої кожноденні небезпеки. Ми не будемо ними грозити. Це зайве. Останні десятиліття неполітичних, негайних, як ми казали, „військових“ спроб позбутися українського питання як політичного, ці небезпеки збільшили: вони показали стихію. Стихія є кепським елементом наладнування життя між народами. Для нас такий елемент небажаний. Можe бути, що останні ендецькі демонстрації і по польському боці викличуть протверезіння. Колиб це сталосяб, то вийшлаб бодай одна корисна, ці демонстрації булиб менше безглузді.

Б. К.

—

У трикутнику трьох республик

стрінулися війська трьох держав.

Польські війська заняли вже останню смугу Заользанського Шлеська. В місці, де стикаються кордони трьох держав: Німеччини, Чехії та Польщі, недалеко на північний захід від Богумина, стрінулися відділи трьох армій. Це місце можна називати „трикутником трьох республик“, доки не рішать про державну приналежність території Моравської Остраві — Фридка.

У хвилині стрічі, три армії віддали собі військові почести.

Після зірвання переговорів у Комарні.

„Ми вірили, що у спокійній атмосфері дійдемо до позитивних вислідів. На жаль, ми завелися, бо в часі переговорів виринули надто великі розходження. Дуже лихе враження викликало м. і. те, що чеська армія, про яку говорено, що її саме демобілізують, не є здемобілізована і що з 20-ти покликаних річників 18 все ще стоїть під зброєю. Переговори зірвані“.

Такими словами мадярський міністр закордонних справ Кканя розпрощався 13. ц. м. пополудні з мировою конференцією у Комарні та негайно після того відїхав з іншими членами мадярської делегації до Будапешту.

Ці „надто великі розходження“ на конференції у Комарні відносяться формально до справи викреслення нових границь між Чесько-Словацько-Українською Федеративною Державою та Мадярщиною, а фактично, по суті справи, йде про те, чи Мадярщина має поширитись коштом Словаччини та Закарпатської України аж по Карпати, чи ні. Беручи справу в такій площині, розбиття конференції в Комарні не є ніякою сензаційною несподіванкою.

Тепер виринає тривожне питання: що станеться далі? Чи вмішаються в цю, здається, безвихідну ситуацію сусіди, щоб ще раз звести до спільного конференційного стола делегації Будапешту та Праги, чи може обмиють по пилатівськи руки та займуть становище обсерваторів? Думаємо, що саме в моменті, коли ці рядки пишемо, міжнародні сили, заінтересовані в мирній полагоді конфлікту, докладають усіх сил, щоб не допустити до війни. У підніжжа Карпат зосереджується за багато міжнародніх інтересів, щоб великі европейські держави могли байдуже ставитись до нової воєнної загрози в центральній Европі. А така загроза тепер дійсно заіснувала.

ПАТ повідомляє з місця невдалої конференції, тобто з Комарна, що над мадярським кордоном збираються численні чеські збройні сили; треба надіятися, що мадярський уряд, одночасно з відкликом до чотирьох держав, поробить відповідні військові заходи. Ті чотири держави, до яких Мадярщина хоче відкликатися в останній хвилині, це очевидно: Німеччина, Італія, Франція та Англія, які на мінхенській конференції передбачили тримісячний речинець для безпосередніх переговорів між Мадярщиною та б. Чехословаччиною та які заповіли нову конференцію чотирьох на випадок, що з тих переговорів не вийшлоб нічого путнього. Отже мадярський відклик мав би бути виправданням можливого воєнного виступу перед упливом тримісячного речинця. Вістка „І. К. Ц.“ про те, що вже чути гук гармат з мадярсько-закарпатського кордону в зіставленні з повідомленням ПАТ-а, може бути хіба наслідком перечуленого слуху.

Мабуть найжвавіше буде посередничити чи вже інтервеніює в загрозливім конфлікті між Прагою та Будапештом уряд Німеччини. Саме в Берліні перебуває тепер міністр закордонних справ чесько-словацько-української федерації Хвальковський, а нині їде туди ще й міністр Словаччини Дурчанський. Вони мають бути приняті канцлером Гітлером. Від розмов, які Хвальковський веде в Берліні, можна надіятися — повідомляє ПАТ — здійснення далекосяглого порозуміння, вислід якого очевидно може заважити також у конфлікті з Мадярщиною. Не виключене, що чотири держави, поставлені перед загрозою нової війни, дадуть почин до передбаченої в Мінхені конференції своїх відпоручників при участи делегатів безпосередньо заінтересованих сторін вже в найближчих днях. Досвід з останніх тижнів дав би такій конференції багатий матеріял до обговорення усіх питань, про які нині йде завзята дискусія не тільки в політичних колах, не тільки в пресі, але також в етері.

Тому, не зважаючи на всі алярми та на побрязкування зброєю, не треба тратити надії, що всетаки найдеться спосіб мирним способом устійнити нові мадярські кордони, очевидно — не по лінії максималізму та не на верхах Карпат, а згідно з етнографічною засадою. Ніхто чейже не хотів би, щоб розчарування, яке переживають чехи до своїх західних союзників, опанувало також інші народи триєдиної держави, створюючи в Середущій Европі нові міліони невдоволених, огірчених та готових на все громадян.

Не може бути також сумніву, що уряд Закарпатської України та його відпоручники, які переговорюють у справі державних розмежувань, навіть після зірвання конференції в Комарні займуть становище, гідне переломового історичного моменту.

Служимо справі, а не кишені.

Останні дні надзвичайно повчальні: вони засвідчили, наскільки українська політична думка вже зріла та в чому є ще в ній прогалини й недостачі. Вона вказала теж пророчисто, що серед таких подій, які з дня на день витворюють нову ситуацію, треба вмить орієнтуватись і займати становище незалежно від своїх симпатій чи антипатій, незалежно теж від становища, яке могло бути правильне вчора, а яке анахронічне сьогодні. Ми переконалися теж, що реальна політика не завжди на 100 відсотків покривається з ідеалами: бо ідеал завжди безкомпромісовий, ідеалу не можна поменшувати ані побільшувати, ідеал сам собою — це щось святе, що не підлягає дискусії, а політика не є політикою, коли не рахується з географією і математикою та всіми тими чинниками, які складаються на дійсність.

І в отих недавніх днях, які врештою ще не скінчились, український світ поділився на два табори. Хоч вони були зеднані тою спільною думкою і тим спільним почуванням, що вяже весь нарід, проте одні з нас реагували більше почуваннями, інші знову — розумовою рефлексією. Такий поділ — найбільш природний і зрозумілий, обидва табори повинні себе взаємно розуміти й шанувати. Тільки роля обидвох тих таборів інша, різна: одні роблять настрій, інші творять діла. Трагедією був би той стихійний і самочинний, ніким неінспірований поділ тоді, коли б ті обидві групи рідного громадянства взаємно шкодили собі, колиб не вірили у взаємну патріотичну щирість і добру волю та взаємно себе не доцінювали. І тому ми не маємо не тільки ніякого жалю до тих наших земляків, які так далеко піддавалися почуванням, що готові були не слухати аргументів розуму, але й маємо повне зрозуміння для їхнього ідеалізму, що проявляється у безпосередніх формах. Як було просто історичної вартости треба ствердити, що в отій найбільш для нас усіх актуальній справі настрої піддалися розумові і признали його першенство. І при реальних наслідках того, що діється на самому Закарпатті, і того, що чуємо в закордонних українських авдиціях, і загальній українській оцінці закарпатських подій у краю — переміг розумовий підхід.

Ми, „Діло“, представляємо той табор, який своєю місією вважає завжди і в кожній ситуації давати першенство розумові, як чинникові політики. Бо наше завдання — стояти у перших рядах тих, що накреслюють шляхи українській політичній думці. На сторінках „Діла“ ми творимо політику і подекуди перед історією відповідаємо за вислід української політики. Це не пуста чванькуватість чи меґальоманія: це завдання „Діла“ і людей, які в кожному часі стоять у його проводі, тісно звязане з кількадесятилітньою традицією нашого часопису та з тією його ролею в українському політичному житті, що її воно вже відіграло і яку мусить надалі відгривати. Можливо, що на його місце прийде якийсь інший чинник, вирішний для напрямних української політичної думки і метод практичного її здійснення. Покищо цей обовязок і — поруч із честю — великий тягар спочиває на „Ділі“. „Діло“ є органом міродайним для української прилюдної думки навіть тоді, коли кидає гасла непопулярні, коли стрічається з неприхильністю окремих читачів, які не находять у становищі „Діла“ повного відзеркалення своїх настроїв і тих думок, які є вислідом їх бажань. І ми свідомі, що інколи треба кількох днів, тижнів чи може досвіду літ, щоб признати слушною думку, яка колись не находила негайного загального признання. Але воно не може бути перешкодою, щоб ту думку висловити з цілою щирістю, без ніяких серпанків. Очевидно, що бувають помилки, бо не помиляються тільки ті, які нічого не роблять.

У підході до актуальних справ, які всіх нас заворушили, „Діло“ висловило може деякі думки і погляди, які не знайшли оплесків на українській вулиці, але не зробило ніяких помилок. З найбільшим вдоволенням стверджуємо, що з краю і закордону дістаємо признання за таке українське становище, яке в реальній внутрішньо-українській та міжнародній дійсности було покищо — йдучи по лінії українських інтересів єдино можливе, для нас можливо найкраще. Становище, що його зайняло „Діло“, стало становищем усіх українців у всьому світі.

Кажемо це нині не для самохвальби, не для задоволення пустої амбіції. Порушуємо цю справу тільки тому, бо напевне подібні випадки будуть ще повторюватись. Без ніякого сорому признаємося, що чували ми в останніх днях від деяких наших земляків деякі застереження щодо способу, в який „Діло“ формулувало своє становище: чи то до справи актуальної розвязки закарпатської проблеми, чи до новоствореного закарпатського уряду, того становища, яке найшло швидко потім апробату у дійсности. І не виключаємо, що подібна колізія між настроями широкої української вулиці і становищем „Діла“ може прийти колись знову. Не тільки цього не виключаємо, але напевне це припускаємо. **Бо ми не тягнемось за настроями вулиці і на настроях вулиці не робимо ніяких інтересів.** Служимо справі, а не кишені. І як довго матимемо змогу їй служити, будемо їй служити — без огляду на торговельний інтерес Видавництва. Бо інтересом видавців „Діла“ є добро української справи, таке добро, як його розуміє українська політична рація. І тому нема у нас місця для тромтадратії, нема місця для таких шумних фраз, поза якими — крім сентименту і калькуляції робити на сентименті земляків гешефт — нема більше нічого.

ік.

Комуністична партія Чехословаччини пристосовується до нових умовин.

ЛЮДОВИЙ ФРОНТ ТА ОБОРОНА ДЕМОКРАТІЇ.

Як подає АТЕ, компартія Чехословаччини дістала від Комінтерну інструкції як пристосуватись до нових умовин.

Вона має опанувати суспільні організації, виступаючи як оборонець загальних демократичних засад. Ця акція має іти у двох напрямках. Перше їх завдання — це опанувати професійні союзи та створити спільний робітничий бльок, яким будуть керувати агенти Комінтерну. Друге, неменше важне завдання комуністичних чинників — це змонтування з демократичних партій людового фронту. Тому теж Комінтерн наказує основувати т. зв. „комітети обєднання демократії“ у всіх містах Чехословаччини. Такі комітети заложили вже у Празі та Братиславі. По думці нових інструкцій компартія Чехословаччини ліквідує свої леґальні організації. Комуністи перестали теж видавати свої пресові органи „Руде Право“ і „Роте Фане“. На місце комуністичного урядового органу видаватимуть новий щоденник „Вельт ам Морґен“, що його редаґуватиме редакційний склад комуністичних щоденників. „Вельт ам Морґен“ має лиш на зовні створювати враження незалежного демократичного органу. В дійсности буде це новий орган Комінтерну у Празі.

Франція не буде мати амбасадора у Барсельоні.

У звязку з нормалізацією франко-італійських взаємин сподіються, що амбасадором у Римі стане теперішній амбасадор у Берліні Понсе, — на його місце прийшов би з Москви Кульондр, на місце цього останнього — Лябон із Барсельони. Барсельонська амбасада лишилась би без обсади.

Блюм на сторінках „Попюлера“ гостро поборює цей проект. Годі — мовляв — забирати з Барсельони амбасадора і то саме в часі, коли обсаджується амбасаду при Квіриналі та висилається представника до Бурґосу.

—о—

Інтервенція української делеґації

у справі протиукраїнських демонстрацій у Львові.

Українська делеґація у складі: през. д-ра К. Левицького, проф. д-ра І. Раковського та дир. О. Луцького інтервеніювала вчора у городського старости Порембальського у справі протиукраїнських демонстрацій у Львові і просила охорони для українського населення. Староста Порембальський заявив, що видано всі зарядження для забезпечення спокою і прилюдної безпеки у Львові, так, що побоювання щодо дальших демонстрацій відпадають.

Воєнний стан на Закарпатській Україні

та на словацько-мадярськім пограниччі?

ПАТ подає, що міністр Закарпатської України Паркеній оголосив учора у центральній, закарпатській окрузі, Мукачево, виїмковий стан.

Крім цього видано постанову, щоб населення повітів Ужгороду, Берегово, Севлюш, Хуст і Тачово, до 24-ох годин видало всю зброю.

На мадярсько-словацькім пограниччі неспокійно. Польська преса подає сензаційні вістки про повстання мадярів. Чехи забрали з пригряничної округи мадярські полки, а кордон зміцнили чеськими військовими частинами. Пригряничні міста потонули вечором у темряві, бо по словацькій стороні видали заборону світити.

—o—

Мадярщина звернулася до 4-ох великодержав

ЗІ СВОЇМИ РЕВІНДИКАЦІЙНИМИ ДОМАГАННЯМИ СУПРОТИ СЛОВАЧЧИНИ І ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У четвер в 19-ій год. відбули обі делеґації — мадярська та словацько-закарпатська у Комарні ще одно — 5-хвилинне засідання, на якім мін. Канія відчитав дуже гостру декларацію мадярського уряду, в якій між іншим кажеться: „Чеські контрпропозиції, доручені нам нині рано, є такі далекі від наших домагань, що вони не дають основи для урегулювання конфлікту. Становище обох делеґацій відділяє від себе ціла пропасть; ми переконані, що не зможемо усунути конфлікту. З цієї причини УРЯД МАДЯРЩИНИ ВВАЖАЄ ПЕРЕГОВОРИ ЗІРВАНИМИ ТА ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО 4-ОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ, ЩО РАДИЛИ У МІНХЕНІ, З ДОМАГАННЯМ ЗАСПОКОЄННЯ СВОЇХ РЕВІНДИКАЦІЙНИХ ПРЕТЕНСІЙ."

На це відповів мін. Тісо, що приймає цю декларацію до відома.

ЗАЯВА МІНІСТРА КАНІЇ.

ПАТ повідомляє: По зірванні переговорів, мадярська делеґація відїхала до мадярського Комарна. Мадярське населення було дуже обурене поставою словацько-закарпатської делеґації та виявило це демонстраціями на вулицях мадярського Комарна.

Мін. Канія з огірченням висловився про політику словацько-закарпатської делеґації, яка — мовляв — протягала переговори та не хотіла заняти рішучого становища. Поголоски про демобілізацію чеської армії неправдиві — з 20-ох покликаних річників 18 ще не здемобілізовано.

З Нового Комарна мадярська делеґація виїхала негайно до Будапешту.

Відгук виступу Йорґи у румунській пресі.

Як подає ПАТ, більші румунські часописи передрукували статтю Йорги, що про неї ми вчора згадували. „Неамул Романеск", який помістив перший цю статтю, ще раз вернувся до справи Закарпаття. Він допускає можливість, що ця автономічна держава відірветься від Чехо-Словаччини. Румунія не бажає собі незалежного Закарпаття та не може лишити румунської меншини на Закарпатті у фікційній державі, яка завтра може заняти до Румунії вороже становище.

З польської преси.

Кому залежить на тому, щоб ширити неспокій?

Під наголовком: „Кому залежить на тому, щоб ширити неспокій у середній Европі" вмістила „Газета Польска" (ч. 282 з 14-го жовтня ц. р.) статтю п. (М. С.) про питання спільної польсько-мадярської границі. Автор твердить, що така розвязка справи, тобто створення спільної польсько-мадярської границі лежить не тільки в інтересі Польщі і Мадярщини, але й Румунії, Словаччини та Чехії. Щодо цих двох останніх, то вони дістали би за те ґарантію своїх нових кордонів від усіх сусідніх держав.

„Здавалосьб, що в тих умовинах переговори, які ведуться в Комарні, повинні швидко дійти до кінця. Останні відомости, що надійшли з того міста, свідчать, що є в Европі чинники, які за всяку ціну змагають до того, щоб ту єдину, правильну і розумну розвязку утруднити або бодай віддалити. Цю акцію попередила повінь чуток, що походять з дуже невиразних джерел, які покликуючись на якісь тьмаві пресові голоси, намагаються вмовити в опінію світа, що то Франція, то Англія, то знову Німеччина, Румунія чи Югославія протестують катеґорично проти польсько-мадярської границі.

„Після такого обстрілу перелізлая приходить раптом вістка, що представники чеських інтересів, які беруть участь в переговорах у Комарні, взагалі відкинули мадярські територіяльні ревіндикації підаючи мадярам взаміну якісь автономічні пропозиції.

Автор статті міркує над тим, чи ті „чеські пропозиції є вислідом дипльоматичних традицій школи пана Бенеша, чи теж може бути і вони наслідком якихсь обіцянок або надій, що їх поробили якісь старі або нові протектори". І автор переходить по черзі західноевропейські держави: Англію, Францію і Німеччину, а потім Румунію, Югославію й Італію і доходить до висновку, що ні одна з них не має інтересу в тому, щоб протиставитись спільній польсько-мадярській границі,

„Чи може українці — читаємо далі — викресали з себе тільки енергії в імя будови закарпатського Пiємонту? Таж усі відповідальні українські елементи здають собі справу, що шлях до незалежної України в ніякому випадку не веде через будову комінтернівського бастіону на задах Польщі. А хто знає традиційну чеську політику у відношенні до Росії — так білої як і червоної — той знає, що значать запевнення, які дають українцям чехи, ті самі чехи, яких найбільшою мрією є розплистися як найшвидше в загально-російському морі".

Автор твердить, що єдиним чинником, який бачить інтерес у тому, щоб не допустити до спільної польсько-мадярської границі, є — Прага.

„Пан Едвард Бенеш, творець нещасного задуму Великої Чехословаччини, зник уже безславно з політичного горизонту Европи. Але його злий дух живе ще в ментальности празьких дипльоматів. Живе, каламутить і бороздить. В імя фікцій, що зродилися в умі пана Бенеша, мало не скервавилася ціла Европа. Тримаючись далі фікції, того дивоглядного твору Чехо-Словаччини-Карпаторуси — чеська дипльоматія намагається далі каламутити відносини в середній Европі".

Стаття кінчиться думкою, що цілий світ хоче мира і тому, щоб той мир зберегти, треба справу спільного польсько-мадярського кордону вирішити позитивно. Вкінці така заява: „З чеським народом хочемо жити в приязні, але Підкарпатська Русь не має нічого спільного з інтересами чеського народу".

Польсько-мадярська чи польсько-чеська границя.

Виденське „Слово" (ч. 282 з 13-го жовтня ц. р.) у телефонограмі з Варшави п. н. „Украінци малопольсци о Русі Подкарпацкей" пише:

„Преса принесла зі Львова вістки про великі українські демонстрації за автономією Підкарпатської Руси. У вістках про ті демонстрації багато перебільшення, особливо в тих, що їх кольпортують устно.

„Крім перебільшення вичувається теж виразну тенденцію, бо є чинники, які радо скористали би в теперішню пору з якого-небудь польсько-українського конфлікту, щоб знівечити заключену виборчу умову.

„Всі українці згідні з тим, що переміни, які відбуваються на терені Чехословаччини, повинні закінчитися автономією для Підкарпатської Руси, автономією, яку вони врештою переборщено називають „українською", якби на Руси інші етнічні елементи не відігравали тієї самої або навіть важнішої ролі. Це змагання наших українців і маніфестації за автономію для закарпатських українців — це очевидно, їх право і національний обовязок. Натомість є розбіжність поглядів української опінії на цю проблему, що з погляду нашої державної рації має суттєве значення. А саме — чи Карпатами має у майбутньому переходити польсько-мадярська границя, чи як досі польсько-чеська.

„Становище українців, які кажуть, що годимося на спільну польсько-мадярську границю, але хочемо, щоб запевнили наші землякам у майбутній Мадярщині автономію, — це становище згідне з польською державною рацією. Очевидно, польський уряд не може пересуджувати справи автономії для закарпатських українців, бо в випадок переходу Руси в межі Мадярщини ця справа буде внутрішньою проблемою. Натомість повинно мадярського уряду.

що протиставляться спільній польсько-мадярській границі і хочуть автономії Підкарпатської Руси в чеських границях, мусять очевидно діяти проти польської державної рації. Коли спекулюють в тому випадку на ріжницю поглядів між Німеччиною і Польщею, то попадають в оману. Незгідність поглядів могла би мати значіння щойно тоді, якби виявилася якоюсь акцією Німеччини, а того власне, всупереч розсіваним чуткам, нема. Розрахунок українців на власні сили — це брак реалізму, що мусів би фатально скінчитися. Становище українців не може заважити на ходах Польщі в справі Підкарпатської Руси, але може заважити позитивно або неґативно на польсько-українських взаєминах. Тому це дуже важна річ для всіх тих, що є щирими прихильниками польсько-українського порозуміння, щоб воно заважило в позитивний спосіб".

—o—

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

Підготова до Шевченківських днів продовжується і збільшується виходячи далеко поза офіційні рямки. По всіх областях УССР утворено обласні комісії для того, щоб перевести святкування. Відкривають вистави, присвячені поетові по колгоспних бібліотеках. У Києві відбуваються екскурсії учнів по „шевченківських місцях" міста. Опошанська керамічна школа (вона повстала ще за часів царату, деякий час за большевиків вона була в занепаді, тепер знову звернули на неї увагу) почала виготовляти великі декоративні вази і полумиски, прикрашені малюнками з життя й творчости поета та текстами з його творів. Вишивальниці та килимниці полтавської промислової артілі імени Лесі Українки готують килими, скатертки, рушники, на яких також відбивається життєвий і творчий шлях Шевченка. Видавництво „Мистецтво" видало музичні твори Степового, присвячені поетові. По газетах багато статтей присвячених Шевченкові, розуміється найріжноманітнішої вартости, але трапляються цікаві висвітлення ріжних дрібниць, сперті на неопублікованих матеріялах. Доводиться зустрічати цілком неочікувані речення. Наприклад: „чи палка любов Шевченка до „рідної, милої України" є „націоналізмом?" Коли Шевченко з любовю малює своїх „Гайдамаків" чи це є „націоналістична помилка" з його сторони? Це з приводу деяких заувавжень совітських критиків.

НОВИЙ ОБОРОННИЙ КУРС ОКУПАНТСЬКОЇ ВЛАДИ.

Взагалі можна відмітити, ніби совітська цензура дозволяє говорити про деякі теми, раніше цілком заборонені. Наведемо назви статтей за останній тиждень тільки у „Вістях": „Бій під Пилявцями", „Семен Палій" (славний серед славних в памяті українського народу"), „Максим Кривонос" („один з героїв українського народу") тощо.

Коли порівняємо це з такими фактами, як те, що робітники київської фабрики „Більшовик" змагаються (очевидно не з доброї волі) перетворити свою фабрику на фортецю оборони, вчаться працювати в протигазових масках і підготовляють без відриву від виробництва стрільців, кулеметників, легкопадників, тощо; що теж саме відбувається у Харкові; що в Дніпропетровській области відбуваються змагання санітарнооборонних команд фабрик на випадок повітряного нападу, що по колгоспах творять будинки оборони, то не можна не прийти до висновку, що окупантська влада на совітській Україні почуває себе дуже й дуже небезпечно та, розуміється цілком не вірячи сама в так рекламовану „любов українського народу до російського, хоче створити ніби „казьонний" український націоналізм (розуміється стовідсотково виправлений та ухвалений в Москві), як мотив для оборони „незідемного форпосту соціялістичної батьківщини."

ПРОЯВИ „НЕКАЗЬОННОГО" УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Ц. К. КП(б)У запропонував усім комуністам партійних організацій ворошиловоградської паровозної фабрики вважати за своє найважливіше завдання й надалі викривати та громити замаскованих ворогів народу „буржуазних українських націоналістів і петлюрівців", виховуючи робітничі маси в дусі ненависти до них. Розуміється, коли про такі речі доводиться нагадувати, то не все в порядку на зазначених фабриках, не дуже то викривають „націоналістичних ворогів народу" і не дуже то робітничі маси ненавидять цих „ворогів"!

На Остерщині „ворог народу", колишній куркуль Петро Мажуга забив голову колгоспу „активісти" Василя Клепця. Мажугу розстріляли за вироком суду.

Таких внутрішніх ворогів шукають і промацують всюди. Наприклад одеська опера (до речі цього року вона святкуватиме 50 роковини свого істнування) у своєму репертуарі цілком забула про російські опери, немає ні „Садка" ні „Снігуроньки", ні казки про „Царя Салтана", тощо. Чому так? А тому, що в театрі продовжується шкідницька лінія українських „буржуазних націоналісітв". Єдина російська опера, що її приняли до вистави — це „Князь Ігор". Там дія відбувається в Путивлі, тобто значить на Україні!

Таку саму позицію займає й одеський обласний радіокомітет. Наприклад напередодні виборів до Верховної Ради УССР одеська радіостація надавала монтаж оперети „Віндзорські штукарки".

Останні приклади яскраво показують, як у москалів на совітській Україні розвинулося почуття переляку.

ЮВИЛЕЇ РОСІЯН.

На совітській Україні відмічають два ювилеї росіян, про яких українці справді можуть згадати з подякою. Це 29-го вересня минуло 143 роки від дня народин визначного декабриста, російського поета Кондрата Рилеєва. Але цей росіянин, добре ознайомлений з Україною писав (розуміється російською мовою) „думи": „Ольга коло могили Ігоря", „Рогніда", „Богдан Хмельницький (бій при Жовтих Водах"), поему „Войнаровський". Войнаровський, наприклад так говорить про повстання Мазепи:

Так ми свои разрушив цепи,
На глас свободы и вождей,
Ниспровергая все препони,
Помчались защищать закони
Среди отеческих степей...

А про свою дружину на засланні:

Ея тоски не зрел москаль.
Она ни разу и случайно
Врага страны своей родной
Порадовать не захотела
Ни тихим вздохом, ни слезой.

Крім цього зпід його пера вийшли (не закінчені) поеми „Хмельницький" і „Наливайко". Уривок з останньої „Сповідь Наливайка", перекладено на французьку та інші закордонні мови. Наливайко говорить в ній, що готовий взяти на себе всі гріхи, аби повернути Україні волю.

„Мне ад — Украйну зреть в неволе,
Ее свободной видет рай!...

Другий ювилей — це 150-ті роковини від дня народин відомого російського артиста, Михайла Щепкіна, приятеля Шевченка. З цього приводу публікуються вперше його „записки": Там між іншим зазначено, як (він був уже як відомий артист ще кріпаком графів Волькенштайнів) графиня, замість звільнити його з кріпацтва, продала князеві Миколі Репнінові, тодішньому військовому ґубернаторові малоросійському. Виявилось, що Репнін хотів „прикріпити" надзвичайно талановитого артиста до Полтавського театру, де Щепкін грав три роки (1818—1821), добре обізнавшись з українською сценою, що і вплинуло на талановите виконування й потім, по визволенні з кріпацтва (на наполягання історика Бантиш-Каменського) роль в українських песах.

Л.

Закарпатська Україна і Словаччина рахують на підтримку Німечиини.

ЧОМУ СЛОВАЦЬКО-ЗАКАРПАТСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ЗВОЛІКАЛА З РІШЕННЯМ?

Польська преса подає, що словацько-закарпатська делеґація проволікала та не займала рішучого становища, щоб за той час порозумітися з Німеччиною та дізнатися, яке становище займе Гітлер до мадярських претенсій.

Неґативний вислід переговорів вияснює недвозначно його становище.

—o—

Успішний розвиток японського десанту.

Китайські джерела подають, що в середу й четвер китайські літаки обкинули бомбами японський десант у заливі Біяс. Кілька бомб упало на один з японських транспортовців. На думку визначних військових китайців досі в заливі Біяс не висіло більше на сушу, як 5.000 японських вояків. Тому теж можна сподіватися чергових десантів, які потривають довший час заки японські сили будуть доволі великі, щоб почати акцію в незвичайно важкім гірськім тереніі. Китайці наказали транспорт війська в північно-західнім та західнім напрямі від Гонкону, де приготовлюють оборонні становища. У Ганкав видали низку доручень, на випадок, якби місто було відтяте. Китайська влада рішила, щоб величезна фльотиля джонок (кілька тисяч), яка схоронилася в Ганкав, покинула місто. Це доручення торкається теж і всіх вантажних авт у місті.

ЯПОНЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ У ГЛИБИНУ СУШІ.

Головна японська кватира комунікує, що частини, які причалили в заливі Біяс, осягнули лінію Таншуї. Вістки з Гонкону подають, що японські частини перетяли вже комунікаційну лінію, яка веде з полудневого відтинку залізниці Гонкон—Кантон до Гвейчав. З Кантону вислали військо у напрямі Гвейчав.

По 72 годинах від причалу частини японського десанту здобули Таншуї, віддалене 10 миль від берега.

КИТАЙЦІ ВІДІТНУТЬ ГОНКОН ВІД КОНТИНЕНТУ?

До Гонкону прийшла несправджена вістка що китайці хотять загородити мінами Перлову ріку, перетинаючи морську лучбу між Гонконом і Китаєм. Англійці у Гонконі занепокоєні, раз — що вони втратили би шлях для довозу харчів, друге — що не моглиб закінчити евакуації англійців з Кантону, третє — що 5 британських канонірок, які разом з одною американською та одною французькою патролюють околиці Кантону, не могли би вернутись до моря.

—

Що кому бажаємо?

Жовтень зовсім не подібний до травня, одначе має він ту саму спільну прикмету — є місяцем багатьох імен. Коли в травні складаємо побажання Юріям, Семенам, Теодорам, Сидорам, Іринам, Мокіям, Василям і т. д., то в жовтні бажаємо Татіянам, Кіндратам, Теклям, Харитонам, Кипріянам, Параскам, Лукам, Сергіям, Карпам.

І чого ми їм бажаємо?

Зрозуміле — здоровля, щастя, успіхів і... вигри на Льотерії. Щоб сповнилися три перші бажання — на те ми не маємо великого впливу. Можемо тільки в деччім помогти призначенню, якого, на жаль, таки не знаємо. Не є для нас ніякою таємницею причина, чому ми можемо виграти: цією причиною є те, щоб мати льос, який дає нам змогу взяти участь у грі. Ми виказали би дуже малу дбайливість про власне добро, коли не зможемо самі викликати тієї причини.

Щодо наслідків, так про них зможемо переконатися вже вневдовзі, бо 19-го ц. м. починається тягнення першої кляси 43-ої Клясової Льотерії і триватиме чотири дні

Воєвода Костек-Бернацький розпочинає наукову діяльність.

Варшава 12. жовтня.

Така вже, видно, пішла мода.

У недавній кореспонденції інформували ми про науково-культурницькі аспірації станиславівського воєвідського уряду. Сьогодні можемо занотувати аналогічний факт з іншого терену, що вказує на деякі сучасні методи приноровлювання регіоналізму у політиці.

Довідуємося, що заходом Господарського інституту при „Товаристві Розвою Східних Земель" відбулася 25. м. м. **у Бересті над Бугом**, з ініціятиви поліського воєводи **Костека Бернацького** в його приявї, конференція представників поліських суспільних польських установ та організацій у справі заснування **„Поліського Товариства Прихильників Наук"**. Конференція, якою проводив тамошній куратор шкіл Петриковський, приняла, зрозуміло, проєкт воєводи ентузіястично і вибрала вже навіть зпоміж учасників членів статутової комісії під проводом б. сен. П. Олевінського. Організаційні збори тої чергової провінціональної „академії наук" відбудуться — як нас інформують — у неділю 16. ц. м. у Пінську, де й буде осідок майбутнього т-ва. Поліська „академія" буде зближена своєю організаційною структурою, аспіраціями і завданнями до станиславівської. Б. сен. Олевінський має навіть виїхати до п. Мікетти з „Золотого Шляху" у Станиславові по взірці...

Вістка про наукові зацікавлення популярного воєводи викликала у Варшаві зрозумілу сензацію. Тут не без слушности зауважують, що п. Бернацький, якого донедавна уважали за важко недужого, від кількох місяців виказує незвичайну рухливість.; люстрував пішки в селянському одязі свою адміністрацію, відкривав недоступний поліський ярмарок, відві[д]ував Луцьк, де обговорював адміністраційно-меліораційно-національні справи, тощо. Варшавські політичні метеорольоги передбачують з того приводу, що аспірації поліського воєводи переходять межі провінціональних амбіцій.

Гром.

100 зол. пожертвував Трамекур на відбудову знищеної церкви.

Варшава, 13. жовтня.

Довідуємося, що люблинський воєвода **Трамекур** пожертвував 100 зол. на відбудову знищеної недавно православної церкви в містечку Щебрешини на Холмщині, переславши цю суму до маґістрату того містечка.

Церква у Щебрешині, як „Діло" вже писало, збудована в 1184. р., була „здвигнена — за словами літопису — в Камені Межирічськім воєводою віри руської Андрієм з Горки". Ще в 1721. р. греко-уніятський єпископ холмський та белзький — Левицький, візитуючи цю церкву, знайшов у ній багато золотих старовинних чаш та срібних риз, забраних опісля у 1739. р. „за винагородою" до Вільня.

Церкву цю — найстарший архітетурний памятник у цілій околиці, що була під охороною воєвідського консерваторського уряду (практичної вартости не мала, бо 1) стара; 2) у Щебрешині — горстка православних) — почала нищити ще в квітні ц. р. юрба сфанатизованих латинників, як кажуть за намовою місцевого латинського ксьондза та **інж. Валіґури** (!!). В обороні історично-мистецького памятника стануни мужно — як „Діло" своєчасно подавало — місцеві польські культурники — бібліофіл **д-р Клюковський** та адвокат **Росінський — соціяліст.**

Інтервенція обох польських інтеліґентів, яких за це шумовиння називало зрадниками (!), видно, помогла. Кажуть, що до Щебрешина виїде з Варшави спеціяльна архівальна комісія з міністерства освіти, щоб допильнувати відбудови знищеного до тла старовинного даху церкви.

Фа-ський.

Орґанізація арабського повстання у Палестині.

ТЕРОРИСТИЧНА АКЦІЯ.

Арабське повстання у Палестині росте на силі з дня на день. Підчас конференції повстанчих провідників у Наблюсі, вибрали вони вождів повстання та постановили, що араби будуть боротися аж доки не осягнуть своєї мети. Організація опрацювала крім того 5-літній плян бранки та організації повстання. Бранці підлягають у першу чергу річники 1915, 1916, 1917 і 1918. Рекрути складатимуть присягу на вірність національному арабському рухові. Для сфінансування повстанчої акції, оголосять населенню 1-річну мораторію та повідомлять про це банки. Також британська преса потверджує, що палестинські повстанці володіють цілою Палестиною, за винятком укріплених жидівських кольоній та місцевостей з британськими ґарнізонами.

В четвер рано повстанці напали на фабрику папіросів на шляху Єрусалим—Гайфа, власність англійського торговельного підприємства, затероризували сторожу та підпалили фабрику. Шкоди доходять до 20.000 фунтів.

В ночі на одній арабській плянтації витяли 2.000 помаранчевих дерев та на одній жидівській 8.000 помаранчевих дерев. Шосу з Акко до Сафеду повстанці у кількох місцях підмінували та вночі висадили у повітря.

Недалеко кольонії Ресево дійшло до бою між арабськими терористами та поліцією. Згинули два поліцаї — жиди. Повстанці мусіли відступити.

В бою під Себроном зістрілили араби англійський військовий літак. Це вже другий британський літак, зістрілений у Палестині.

Висліди Окружних Виборчих Зборів.

Вчора, 13. ц. м. відбулися скрізь збори виборчих колеґій, які устійнили листи кандидатів до сойму. На терені Сх. Галичини устійнено такі кандидатури:

У львівському повіті: 1) б. посол Ваґнер, 2) **б. посол Мудрий;** 3) інж. Шварценберг.

Округа 61 (Тернопіль): 1) Витовт Жиборський (рільник); 2) **Василь Болюх,** рільник, 3) Казимир Шари, урядовець.

Округа 62 (Золочів): 1) Йосиф Остафін, професор хліборобської школи; 2) **д-р Степан Біляк,** адвокат; 3) Володислав Госьніковський; 4) Іван Миськів.

Округа 73 (Сокаль): 1) Франц Ґурський, нотар; 2) **Роман Перфецький,** адвокат; 3) Карло Сандер, учитель; 4) Юліян Шпунар, адвокат.

Округа 76 (Самбір): 1) Едвард Екерт, учит. гімн.; 2) **Ізидор Тарнавський,** рільник; 3) Віктор Височинський, посадник; 4) Андрій Ших, рільник.

Округа 66 (Станиславів): 1) Мих. Сайончівський, віцедиректор МККО; 2) **д-р Іван Волянський,** адвокат; 3) Андрій Якубович, землевласник; 4) Степанія Чарнова, урядничка.

Округа 65 (Чортків): 1) Іван Павловський, віцепрезидент міста; 2) **д-р Степан Баран,** адвокат; 3) Володислав Студзінський, рільник; 4) Іґнат Жаровський, війт.

Округа 75 (Дрогобич): інж. Вишинський, директор „Малопольскі"; 2) **д-р Степан Витвицький,** адвокат; 3) Матвій Будзиляк, війт у Конюшках Семегинівських; 4) Юліян Пузьняк, урядовець.

Округа 68 (Калущ): 1) д-р Матрас; 2) **Зиновій Пеленський,** кооператор; 3) **д-р Дереш,** адвокат.

Округа 74 (Перемишль): 1) Роман Осташевський, рільник; 2) **м-р Степан Ярема Навроцький;** 3) Ірина Зачкова, представниця Союзу Громадської Праці Жінок; 4) Бронислав Ковальський, член Зайонзку Леґіоністів.

Округа 64 (Бучач): 1) Сова Йосиф, рільник; 2) **Целевич Володимир;** 3) Гончовський Тадей, освітній інструктор; 4) **д-р Роман Слюзар,** адвокат.

Округа 63 (Бережани): 1) д-р Сталь Здзіслав, журналіст; 2) **Дмитро Великанович,** учитель; 3) Лендера Йосиф; 4) Сикора Антін, рільник.

Округа 69 (Стрий): 1) Кшиштон Вільгельм, землевласник; 2) д-р **Павло Лисяк,** адвокат; 3) Богуславський Станислав, б. **військовий; 4)** Токар Іван, рільник.

Округа 67 (Коломия): 1) Сноййца Йосиф, президент м. Коломиї; 2) **д-р Гриць Ганкевич,** адвокат, 3) Васілевський Карло, гімн. учитель, 4) інж. Пшибиславський Володислав, рільник.

Округа 77 (Сянік): 1) Чадек Жигмонт, полковник; 2) Чарнек Мартин, суддя, 3) Зборовський Антін, вертач; 4) Стажевський Станислав, журналіст.

Український кандидат Олександер Глад[и]шовський перепав.

ХТО КАНДИДУЄ НА ВОЛИНІ?

На Волині устійнено такі кандидатури: в луцькій окрузі — **С. Тимошенко,** в ковельській — **агр. Онуфрійчук,** в сарненській — **Огородників,** у рівенській — **М. Бура.**

ҐЕН. ТОКАЖЕВСЬКИЙ І П. ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ КАНДИДУЮТЬ У ЛЬВОВІ.

У львівській виборчій окрузі ч. 70 устійнили такі кандидатури: 1) Семкович Олександер, 2) Яворський Франц, урядовець; 3) Зомерштайн Еміль, адвокат; 4) Малько Казимир.

В окрузі 71 (Львів) устійнено такі кандидатури: 1) д-р Островський, президент Львова; 2) б. посол **Войцеховський; 3) радний Пфау;** 4) ґен. Карашевич-Токаржевський.

—o—

КАНДИДАТУРУ ҐЕН. ТОКАРЖЕВСЬКОГО ВИДВИГНУЛИ БЕЗ ЙОГО ВІДОМА.

Покликуючись на достовірне джерело, вечірна преса повідомляє, що кандидатуру ґен. Токаржевського на посла зголошено без його відома і згоди. Ґен. Токаржевський вернувся вчора (в четвер) зі закордону і щойно вчора довідався про свою кандидатуру

—o—

„Сиґнали" перестануть виходити!

Варшава, 12. жовтня.

Небавком перестануть виходити — як кажуть у Варшаві — львівські **„Сиґнали"**, найважніший сучасний ліво-демократичний польський часопис літератури, політики і суспільної думки. Одною з причин припинення того видавництва є — як кажуть — непорозуміння після славного інциденту, коли то варшавський дуже лівий публіцист виступив у „Сиґналах" з проти-українською статтею, зневажаючи навіть память Симона Петлюри. У наслідку багато польських правіших співробітників „Сиґналів" уважало за відповідне здержатися від тіснішої співпраці з тим органом, що попав сильно під жидівський вплив.

КТВ.

—o—

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР У РИМІ ІНТЕРВЕНІЮЄ У СПРАВІ ЧЕСЬКО-МАДЯРСЬКОГО КОРДОНУ.

Польська преса довідується з Риму, що амб. Венява-Длуґошевський відбув з мін. Чіяном довшу розмову на тему ревізії чесько-мадярського кордону.

—o—

СПРАВА РЕМІЛІТАРИЗАЦІЇ АЛЯНДСЬКИХ ОСТРОВІВ.

27. ц. м. збирається на надзвичайне засідання парлямент Аляндських островів, щоб вирішити зміну 27. статті закону про самоуправу цих островів. На основі цієї зміни населення Аляндських островів буде обовязане до військової служби.

НОВІ ПОШТОВІ МАРКИ У СЛОВАЧЧИНІ.

Автономічний уряд Словаччини рішив ввести нові поштові марки з портретом [illegible] Стефаніка.

МОБІЛІЗАЦІЯ ЖІНОК У РУМУНІЇ.

У Румунії проголошено декрет про мобілізацію жінок на випадок війни. У звязку з тим до міністерства народньої оборони надходять прохання жінок, які бажали б уже тепер служити у війську як добровольці, але міністерство вияснило, що тепер не потребує служби жінок.

—o—

ЛІКВІДАЦІЯ БРИТІЙСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПАЛЕСТИНІ.

Поза Єрусалимом, Гайфою, Яфою, Тель-Авівом і Газою зліквідовано всі державні уряди, школи й амбулаторії; позамикано також поліційні станиці. Поза тими 4-ма містами [illegible] діяльність адміністрації зовсім припинено.

—o—

МІНІСТР ХВАЛЬКОВСЬКИЙ У ГІТЛЕРА.

ПАТ повідомляє: Гітлер приняв у пятницю пополудні міністра Хвальковського у Берхтесгаден.

У розмові взяв участь також мін. Рібентроп.

—o—

ДИМІСІЯ МІНІСТРА І ВІЦЕМІНІСТРА ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ У РУМУНІЇ.

З Букарешту наспіла вістка, що міністр війни уступив разом з віцеміністром. Причина димісії невідома

По широкому світі.

Болгарська поліція притримала підчас облави у Софії коло 3.000 осіб; 2.000 з них небавом звільнено.

Польський амбасадор у Льондоні звернувся до брит. уряду зі запитом про його становище до справи Палестини, підкреслюючи, що польська суспільність боїться, чи не прийнять жидівської еміграції до тієї країни.

Перед американським федеративним судом у Ню Йорку стануло четверо німців під закидом шпигунства.

ВІДГУКИ ДНЯ

Клімат Закарпаття.

(Аполітичний фейлетон.)

Закарпаття — як сама назва вказує лежить за Карпатами. Назва добра, але тільки для тих, що живуть від нього на схід. Для самих закарпатців справа представляється зовсім навпаки: Закарпаття для них Передкарпаття.

Завдяки передпотоповому припадкові, що Карпати заслонили його від півночі, могло позволити собі на дуже приємний клімат. Зими там теплі, літа гарячі, весни і осени погідні. Треба признати мадярам, що ніколи за час свого панування не старалися спинити теплий подих своїх пушт, навіть тоді, коли Закарпаття перейшло під чеську руку. Щоправда клімат залежав ще в більшій мірі від Адрийського Моря, але все таки мусів переходити через два кордони.

Від півночі, як уже було вище сказано, хоронять Закарпаття Карпати і тому кожний холодний подув мусить добре ставати дуба, щоб перескочити високу запору. Через те його розгін сильно спинюється, а енергія помітно витрачується. Тій обставині треба приписати факт, що на Закарпатті заховалися архиархаїчні зразки фльори і фавни, яких зі свічкою не знайти вже по цім боці гір.

Літо на Закарпатті горяче, переважно погідне, а температура доходить до 50° С. в тіни. Рідко коли повіє вітрець, а як і повіє то несе розпечене повітря, яке нікого не холодить. Тоді карпатські бори стають вимріяним прибіжищем для всіх божих сотворінь від комашки почавши, що шукають там холоду. Не шукає холоду, тільки кукурудза, а в першу чергу сливки та виноград. Вони на пекучім сонці знаменито дозрівають і ще нині, після двацять літ, будять у мені багато гастрономічних споминів: печена кукурудза, повила і вино. Ясно що при цім завляється і дуже смачна переросла солонинка, бо де є кукурудза там годівля свиней стоїть на мистецькому рівні.

Зима на Закарпатті надзвичайно лагідна. Сніг паде, але соромливо, а мороз тисне, але милосердно. Сани служать більше до декорації господарства, а про загати чували тільки ті, які не замикали своїх домів Карпатами. Все таки кожухів там багато, бо люди носять їх у спеку як охорону перед сонцем.

Весна приходить там по зимі, як зрештою всюди на світі, бо такий вже закон природи і на те ніхто не порадить хочби видавав не знать які заборони. Весна починається швидко, але наступає помало, непомітно, немов отягаючись. Та вже як прийде — тоді нема холодних навоpотів зими як от у нас, а з дня на день іде до ліпшого, до кращого тепла, до сонця.

Осінь... Може про осінь я міг би не писати!? Це така химерна пора року і загалом, що може ліпше буде, коли скажу: є там і осінь. Напевно є. Слово даю, що є!...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— З причин від Комітету незалежних рідновіданої вечорниці в дні 15. жовтня не відбудуться. Вони відбудуться в пізнішім, ще неозначенім речинці. Хто закупив уже білети вступу, нехай ласкаво задержить їх до пізнішого речинця.

— Союз Українок не реактивований. Від п. Міляни Рудницької дістаємо письмо, в якому вона подає до прилюдного відома, що всякі поголоски про реактивування Союзу Українок є абсолютно неправдиві, бо до цього часу, себто до дня 14 дня 14. жовтня ц. р., ніякого рішення міністерства про реактивацію С. У. їй не доручено.

— „Світ Українки". Вже появилося і є в розпродажі у львівських книгарнях 1. число нового жіночого популярного часопису „Світ Українки", що буде появлятися 15. кожного місяця. Перше число приносить, окрім вступної статті про Дружину Княгині Ольги, багато легко написаних і цікавих статейок на громадянські, гігієнічні і господарські теми, новини з жіночого світу, огляд світових подій. Ціна числа 35 сот. Передплата до кінця року 1.— зол. Адреса редакції і адміністрації: Львів, вул. Сикстуська ч. 46.

— Загальні збори кружка „Р. Ш." ім. кн. Льва у Львові на Личакові відбудуться 16. ц. м. в год. 6. попол., а на випадок неприявности приписаного статутом числа членів в год. 6 пол. в домівці школи при вул Крупярській 10 зі звичайним порядком нарад.

— Веселе містечко розібє свої намети і стан на Дитячім Ярмарку в неділю 16. жовтня в залях Народнього Дому при вул. Рутовського. Т-во „Українська Захоронка" запрошує на ту забаву всі мами з малими і старшими дітьми, бо їх жде багато милих несподіванок, радости, а перш за все справжнє кіно, що висвітлюватиме що години дотепні і веселі пригоди звірят. Ярмарок відкритий від год. 12. вполудне до 7. вечором.

— Не доручують українських часописів. З Волині, Холмщини, Полісся і Підляша приходять до нас листи і навіть самі передплатники особисто з жалобами, що їм не доручують взагалі в останньому часі українських часописів. Наші видавництва зверталися в цій справі до міністерства почт та телеґрафів і до дирекції почт у Львові, але, як досі, без ніякого успіху. Тому передплатники повинні вносити постійно рекламації до почтових урядів і жалоби до міністерства почт та телеґрафів у Варшаві, як теж повідомляти про це свої видавництва.

— Проф. Володимир Зубрицький вийшов на волю. Як довідуємося, управитель української бурси при вул. Хшановської проф. Володимир Зубрицький, якого арештувала поліція по нападі польських демонстрантів у середу 12. ц. м. на згадану бурсу, вийшов уже на волю.

— Ліґа охорони звірят звертається з горячим покликом до мешканців стрімких вулиць: спроваджуйте паливо самоходами! не дозволяйте перетяжувати і мучити коні. Якщо підприємці і візники не шанують закону про охорону тварин, повідомляйте про це подаючи факти, дати і свідків до влади або за посередництвом Л. О. З., вул. Зибликевича 5а від год. 18-ої до 20-ої.

— Львівська хроніка. При вул. Казимира Великого самохід зударився з трамваєм ч. 8. Самохід і трамвай ушкоджені. — З бюра кредитової кооперативи при вул. Коперника ч. 11 злодії вкрали машину до писання вартости 400 зол., а з бюра „Метро Маєр" машину до писання вартости 600 зол. — 28-літня Сабіна Штайн (вул. Боїмів 8) відібрала собі життя. —

— „Ґвязда Польскі" згоріла. У Хохоловській Долині в Татрах підготовлялися поляки до стратосферичного лету в пятницю 14. ц. м. В останній хвилині команда відкликала старт бальону до стратосфери з огляду на сильні вітри. При опорожнюванні стратосферичного бальону з водня дійшло до несподіваного вибуху газу. Пожежа знищила горішну частину бальону. Здогадуються, що пожежа повстала від іскри, що могла повстати при терті стінок поволоки внаслідок сильного вітру. Випадку з людьми не було. Тому лет бальону „Ґвязда Польскі" імовірно взагалі не відбудеться тієї осени, бо поволока вимагає основної направи.

— Траґічна смерть підчас вінчання. В костелі в Новому Санчі підчас вінчання новоженців впала на землю якась старша жінка. Її винесли з костела, але поміч була безуспішна і лікар ствердив уже смерть. Виявилося, що траґічно померла мати молодої К. Токарчик на удар серця від сильного схвилювання.

— Вертаються з полону. До Задоріжжя на Віленщині вернувся Вінкентій Шаткевич, який 1914 р. з мобілізацією вступив до російської армії. Шаткевич попав у німецький полон, звідки утік до Франції, опісля до большевиків на Сибір. Тут примістили його в концентраційному таборі, звідкіля він утік через Естонію до дому.

— Щаслива країна це Латвія. Скількість злочинів там зменшила, вязнів стало на 50% менше — тому міністерство справедливости рішило зліквідувати кілька вязниць.

— Фабрику наркотиків героїни і кокаїни викрила грецька поліція в Атенах. Одночасно поліція арештувала чотири особи, які перепачковували наркотики. У фабриці найшли найновіше приладдя до фабрикації наркотиків. Поліція сконфіскувала велику кількість готових продуктів.

— Страшні бурі і пожежі. На побережі Голяндії лютує страшна буря, що затопила багато рибацьких човнів. — Над Капфердійськими островами (на захід від Африки) лютував сильний буревій від 29. вересня до 7. жовтня без перестанку зі зливним дощем. Буревій зі зливним дощем знищив багато домів, господарських будинків і великі простори управних піль. Місцева влада звернулася до португальського уряду, щоби прийшов з більшою матеріяльною допомогою. — Над східною частиною Естонії появилися хмари густого, їдкого диму. Здогадуються, що це горять ліси в СССР. — У Стейтах Онтаріо і Мінесота горять великі простори лісів. Дотепер згинуло 13 осіб. Кілька тисяч людей гасить пожежі в день і вночі.

— Єгипет сподіється престолонаслідника. В королівській палаті в Каїро підготовляють одно крило палати для королеви Фаріди, яка сподіється потомка. Вже заанґажовано няньку з Горішнього Єгипту. Головним лікарем при королевій Фаріді буде д-р Кальзолярі, який на днях приїде з Італії.

— Страшні умовини праці у Совітах. „Труд" повідомляє, що в московськім комбінаті робітники працюють поза звичайні години праці; шофери не мають дня відпочинку, в робітнях нема вентиляції та у відділі машини нема охоронних уладжень.

— Велитенський дзвін у честь поляглих. У Вероні відбулося посвячення велитенського дзвона, присвяченого всім поляглим підчас світової війни. 18 держав, які брали участь у світовій війні, надіслали золоті предмети, монети і медалі, з яких витоплено велитенський дзвін.

— Поголоски про недугу кн. Юліянни, престолонаслідниці Голяндії, заперечує рішуче голяндська преса. Вона признає лише, що кн. Юліянна занедужала важко на грипу підчас ювилейних торжеств у честь своєї матері королеви Вільгельміни, але вже видужала. Одначе лікарі порадили кн. Юліяні, щоб оминала репрезентаційних принять. Тому кн. Юліянна виїхала до своєї палати на село, де проходжується навіть по парку. Кн. Юліянна вдержує постійно телефонічний контакт з управою Червоного Хреста Голяндії, де є головою і полагоджує всі актуальні справи тієї установи, що у часі міжнародного напруження розвинула дуже енергійну діяльність.



✝ Д-р Роман Секела.

(Посмертний спомин).

Дня 29. вересня ц. р. відійшла з гурту нашої старшої генерації, якої життєвою девізою була безкорисна служба для добра свого народу, одна трудолюбива одиниця. Не стало того дня між нами д-ра Романа Секели, адвоката, б. старшини УГА, голови Організації міста Львова галицької дільниці та активного члена багатьох українських установ. У гарну осінню днину перестало битись одно серце людини, що горіло невгасним полумям любови до всього, що рідне і що звязане з добром народу.

Роман Секела уродився 1876 р. в гірськім селі Кальниці к. Ліська на Лемківщині, де його батько був парохом. До шкіл ходив спершу в Сяноці, відтак у Самборі, матуру здав у Яслі 1894 року. Після правничих студій у львівському та віденському університеті став суддею, потім перейшов на адвокатуру.

Найкращий час його правничої та громадянської діяльности припадає на роки 1910—1918, коли Покійний вів адвокатську канцелярію в Яворові. Меткий, повний запалу і завзяття, такого питомого всім лемкам, кинувся молодий адвокат до громадської праці в Яворівщині, яку мали ще в руках москвофіли. Організація політичного життя, густа мережа читалень „Просвіти" та кружків „Сільського Господаря", будова гарної української гімназії „Р. Ш." видавання і редагування двотижневика „Український Голос" — це осяги його праці як повітового організатора.

В 1911 р. поставила його Яворівщина як свого представника до галицького сойму, одначе сильна старостинська агітація не допустила його до сойму.

З початком світової хуртовини в 1914 р. Секелу москалі арештують і призначують на заслання, одначе вкінці залишають під поліційним доглядом у Трускавці. Після відходу москалів з Галичини голоситься Роман Секела до УССС-ів — як резервний старшина австрійської армії, де між іншим стає звязковим між Командою УСС та Головною Боєвою Радою і вищими австрійськими командами.

В 1919 р. на донос провокатора арештований у Дрогобичі, сидить конфінований довший час у Тарнові. Звільнений вертається до Перемишля і тут відкриває канцелярію, яку веде до 1936 р. На терені Перемишля розвинув він теж дуже активну громадянську діяльність, даючи почин до заснування „Лугу", до будови величавої церкви на Засяню і працюючи у видїлах багатьох перемиських товариств разом зі своєю дружиною.

Роман Секела був одружений з Теодозією Німентовською, донькою нашої письменниці Юлії Шнайдер-Німентовської, відомої ширшому загалові під псевдонімом Уляни Кравченко. Пробував теж своїх сил і на літературному полі і залишив по собі гарну збірку „Смерть", видану підчас війни та одну збірку оповідань у рукописі.

В 1936 р. покидає Роман Секела Перемишль і переходить на постійний побут до Львова, де не кидає громадянської праці. Тут теж він висунув думку будови церкви для Персенківки і Филипівки, призначеної для наших бідних заробітників.

Наче „лебединою піснею" Покійника була його присутність на ювилейному святі у 30-ліття яворівської гімназії, що відбулося в днях 4. і 5. червня ц. р. Зібране на академії громадянство Яворівщини, в першій мірі селянство, привитало свого незабутнього провідника та організатора довгими оплесками. Зі сльозами в очах прощав Роман Секела Яворів 6. червня ц. р. і наче б прочував, що це його прощальна візита в тих сторонах, де залишив найкращу частину життя — свою молодість, і свою першу, повну запалу працю.

Як сильно був Покійник привязаний до своєї рідної Лемківщини, доказує Його остання воля, щоб його похоронили не у Львові, а у Кальниці, де побачив світло життя і де бажав спочити довічним сном.

Михайло Тарнанько.

—o—

Світлий промінь.

ПАМЯТІ ВОЖДА УГА. ВИДАВНИЧА КООПЕРАТИВА „ЧЕРВОНА КАЛИНА". ЛЬВІВ, 1939. ЧВІРКА. СТОР. 72, 88 ІЛЮСТРАЦІЙ.

Хто був на похороні Начального Вожда УГА, ген. Мирона Тарнавського, у Львові, ніколи не забуде того могутнього враження, яке зробив на всіх отой останній переїзд нашого найвищого військового достойника на вічний відпочинок серед „своїх хлопців". Грали похоронні трембіти, неслися жалібні пісні, але вся та жалоба зникала дискретно у незмірній величности цілого обряду, того цілого останнього походу.

Християнський погляд каже нам глядіти на смерть як на перехід до іншого життя. Але мабуть ніхто і ніколи не почував так чітко тієї християнської правди, як ті, що йшли в останньому поході з генералом Тарнавським. Це не був похорон. Це був тріюмфальний супровід того, що під Його наказами стояло сто тисяч найкращих синів народу, ні, не до могили, але до палати тріюмфатора, з якої Він, як усоблення Найвищої Ідеї, володітиме міліонами душ.

Сповіщали про сумну подію клепсидри у цілому краю, дзвонили похоронні дзвони, але тисячні маси в останньому поході і міліонові в краю та цілому світі почували разом з одним із промовців: „Ти відходиш, але рівночасно залишаєшся з нами на віки, як світляна постать нашої історії".

Несподівана смерть ген. Тарнавського стала несподіваним, але таким бажаним та вилеяним усіми серцями моментом спогаду минулого і віри на майбутнє. І саме той момент дав змогу тисячним масам учасників у похороні пережити хвилини найбільшого, майже екстатичного підйому. І добре зробила „Червона Калина", що закріпила той момент у чудово виданому альбомі „Памяті Вожда УГА".

Це не книжка. Це жмут світла, який Видавництво та гурт упорядчиків альбому інтуїтивно кинули, на те, що нас усіх на похороні Генерала до глибин зворушило і що залишилося у наших душах, як світлий промінь, що розяснив темінь нашого національного життя: на той незрівняний момент спогаду і віри. „Червона Калина" передає сьогодні той світлий промінь тим, що не мали змоги бути на похороні... Нехай він їх гріє, нехай гріє всіх, нехай розяснює темінь життя.

•

Альбом „Памяті Вожда" УГА" — це буде мабуть одно з тих видань, що без нього ніхто з нас не зможе обійтися, що дослівно не буде ані одної української хати в цілому світі, в якій не світив би той світлий промінь. Тимбільше, що й саме видання заслуговує на повне признання. Великий пієтизм до „світлої постаті нашої історії" помітно відбився на змісті та зверхньому вигляді альбому: замітки і спогади Володимира Старосольського, Льва Лепкого, Романа Купчинського і Дмитра Паліева та опис похорону Івана Дурбака і низка ілюстрацій з життя генерала та з похорону — всіх 88 — бездоганно виконаних і вкінці само оформлення видання — все те дає чудову цілість, що гідно відзеркалює той зворушливий момент, який пережили ми 2-го липня 1938-го року у Львові.

Під технічним оглядом альбом виданий так дбайливо, як рідко яка книжка у нас.

Осип Боднарович.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її кістій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Спорт.

УКРАЇНА — Р. К. С.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги відбудуться, як ми вже повідомляли, в неділю 16. п. м. на грищі Чорних у год. 10.30 рано.

СЯН — ПОГОНЬ І Б.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 16. п. м. **на грищі Погоні, в год. 12.15,** не як ми пов[illegible] в год. 2.30.

ЗОРЯ — ГРАНІТ.

[illegible]истецтво Б-класи. Стріча відбудеться на грищі Сокола-Батька в год. 9.30 рано.

—o—

Дописи.

БЕРЕЖАНИ.

Бережанська парохія святкувала 2. п. м. торжественне закопання ювилейного хреста в память 950-ліття хрещення Руси-України. Участь у тому святі взяли всі, кому дорога наша греко-католицька віра. Бережани мають дві церкви. Одну парохіяльну в середині міста на ринку і другу на передмісті, старенькую, деревляну, ще з шіснадцятого століття. Ця церковця — архів і музей. З неї то церковці поширилася Христова віра в наших сторонах. Біля тої церковці відбулося вкопання ювилейного хреста. По вечірні, відправленій в церкві у місті, уставилася процесія на ринку. Великий, дубовий хрест, прибраний жовто-блакитними стрічками і цвітами, привезли на драбинястому возі. Дехто піддавав думку, щоб хрест везти, бо великий, але молодь і старші зняли хрест з воза, взяли на свої спрацьовані плечі і під спів наших гарних церковних пісень віднесли на місце, обносячи його тричі кругом старенької церковці. Хоча тягар хреста великий, але ніхто не хотів від хреста відступити, навпаки — кожний підставляв радо своє плече під хрест. Це дає доказ, що ніякий труд не тяжкий, коли віра кріпка. Посвячення хреста доконав парох о. кап. Йосиф Бачинський в окруженні кат. о. Шіманського Павла, кат. о. Гутлевича Данила й о. Бачинського Степана. Після посвячення хреста о. кап. Бачинський виголосив проповідь, у якій згадав, чим для нас Володимир Великий та яке значіння має для України хрещення. З черги перейшов до теперішніх часів, де большевицький сатрап намагається братам наддніпрянцям вирвати віру в Христа й замінити їх у поган. Але вже близький час коли оживе наш золотоверхий Київ, заговорить Дніпро, заллопоть давоси, переможе віра Христова і воскресне Україна. Проповідь була настільки зворушлива, що в присутних появилися сльози в очах. Цей день довго лишиться в памяті бережанської парохії. УСС.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

РАДЕХІВ.

Ювилейне свято 950-ліття хрещення України. В Радехові, хоч це повітовий осередок, є тільки дерев'яна, провізорична церковця. Всі відчувають брак мурованої церкви. Громадянство Радехова рішило в ювилейному році 950-ліття хрещення України збудувати тривкий памятник і започаткувати будову величавого храму. Створився комітет під проводом пароха о. [illegible] Вінкевича. Громадянство оподаткувалося добровільно на будову церкви. Плани виготовив уже інж. [illegible] зі Львова, навесну почнеться будова. [illegible] створився Діловий Комітет Свята Хрещення [illegible] під проводом радехівського декана о. [illegible] Комітет рішив відсвяткувати ювилей хрещення [illegible] повітовим святом дня 18. вересня ц. р. В [illegible] вересня в Радехові був незвичайний рух. [illegible] плинав народ із довколишніх сіл та збирався на [illegible] церковному майдані, де відправляв Службу Божу [illegible] Ю. Дзерович зі Львова в асистенції 16 священиків радехівського повіту. Змістовну і сильну проповідь виголосив о. д-р І. Гриньох зі Львова. В часі Служби Божої співав мужеський хор з Радехова під проводом дир. Н. Пігвича та грала дута оркестра [illegible] філії „Просвіти" під проводом п. Н. [illegible] служення закінчилося торжественним [illegible] місійним хрестом. Пополудні відбулася в залі [illegible] Дому академія, в якої програму входили [illegible] рів з Радехова, Сушна і Холоєва і дута оркестра [illegible] „Просвіта". Вступне слово виголосив [illegible] промовець о. Н. Павлосюк. Пописові [illegible] [illegible] зробила деклямація „950 літ під Христовим [illegible] ром", яку виголосив студент [illegible] Академії п. Іванюк. Академія закінчилася [illegible] „Над Україною хрест запалав" і [illegible] Простору салю Нар. Дому [illegible] [illegible] громадянство Радехова та [illegible] [illegible] сіл. Багато людей [illegible] дімів, тому, що з браку місця не [illegible] [illegible] Свою зробили [illegible] [illegible] академії [illegible] студенти [illegible] ської Академії пп. Іванюк, Коралюк і Дмитрів. — Гек.

Заборонили посвятити і вкопати ювилейні хрести в радехівському повіті. Діловий Комітет Свята Хрищення Украйни рішив, що в свято Воздвиження Чесного Хреста (27. вересня) має відбутися у всіх парохіях торжественне посвячення і вкопання ювилейного хреста на вічну памятку хрещення Украйни. В бюлетині з липня п. р. подав Комітет, як має виглядати ювилейний Володимирський Хрест. Всі парохи зладили хрест на той день та заповіли народові про торжество посвячення і вкопання хреста. Щойно в навечеря свята Воздвиження і в сам день свята 27.9 поліція по всіх селах радехів. пов. заборонила парохам ставити хрести біля церкви. До пароха в Радехові прийшов поліціянт у день Воздв. в год. 9-ій до церкви підчас богослуження і повідомив устно, що староство заборонює вкопати хрест. На це парох заявив йому, що устних заборон не приймає до відома, нехай принесе на письмі. В год. 9.45 прийшов до церкви сам команддант поліції і вручив пароховi таке письмо староства: Starosta powiatowy Radziechowski. Radziechów, dnia 27. września 1938. Nr. B. 14 Do Wielebnego Gr.-kat. Urzędu Parafialnego w Radziechowie. Posterunek P. P. w Radziechowie doniósł, że Wielebny Urząd stawia krzyż z okazji 950-lecia Chrztu Rusi bez zezwolenia odnośnych władz. W związku z powyższym wyjaśniam, że krzyż powyższy może być wzniesiony dopiero po uzyskaniu zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu, a to zgodnie z postanowieniami dekretu z dnia 3/I. 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 93 z 1919 r.). — Do podania dołączyć należy szkic w dwu egzemplarzach. Starosta powiatowy: wz. Підпис. — Не зважаючи на це парох хрест посвятив. По Службі Божій парох з процесією перейшов на місце де лежав приготований хрест, молодь взяла хрест на рамена і занесла його на цвинтар, де його парох посвятив і казав вкопати на видному, репрезентативному місці. Влада покликується на декрет з 3. І. 1919 р. Цей декрет так виглядає: O zatwierdzeniu projektów pomników ze stanowiska artystycznego. Na wniosek Rady Ministrów stanowię co następuje: Art. I. Osoby i wszelkie. instytucje publiczne i prywatne, nie wyłączając urzędów państwowych, zamierzające w miejscu publicznem wznieść pomnik, posąg, figurę, lub wmurować albo umieścić tablicę pamiątkową — winny uprzednio przedstawić Ministrowi Sztuki i Kultury projekt do zatwierdzenia ze stanowiska artystycznego. Але стаття: 6. того самого декрету каже: Przepisy niniejsze nie stosują się na pomniki, figury, posągi i tablice pamiątkowe umieszczone na cmentarzach i wewnątrz świątyń przez osoby prywatne z ich własnych funduszów dla uczczenia pamięci fundatorów lub ich najbliższej rodziny, ... na przedmioty, podobne, poświęcone wyłącznie ... kultu religijnego, oraz na figury, posągi i tablice, stanowiące ornament budynku, którego projekt został ... z ornamentem przez władze budowlane zatwierdzony. ... що площа, на якій поставлено хрест, належить до церкви, заборона староства і поліції була безпідставна. Радехів, 28. вересня 1938 р. О. М. Зінкевич, парох.

НАДВІРНЯНЩИНА.

Гуцульщина — „Просвіті". Великі і радісні ... переживала Гуцульщина 21. м. м. в Ворохті на своє ... свято яке відбулося з нагоди 70-ліття Т-ва „Просвіта" та 35-літнього ювилею чит. „Просвіти". ... на місце свято приїхав голова Матірного Т-ва „Просвіта" д-р Іван Брик та підхорунжий інсп. Володимир ... з прапором „Просвіти". Богослуження і водосвяття ... гордо прапор, за яким ступав голова Матірного Т-ва, голова філії в Делятині і представник ... читальні, а за ними почесна чета струнких ... Гуцули задивлені у прапор, що ... в гуцульських верхах. Тріумфальна брама, ... прикрашена смерічиною а біля неї на високих ... два національні прапори. Голова ... „Просвіти" ... староукраїнським звичаєм ... і сіль привітав достойного голову Матірного Т-ва „Просвіти" та прапор „Просвіти", склав прирешення ... і просив записуватись Гуцульщиною. ... Матірного Т-ва подякував за привіт і запевнив, що „Просвіті" дуже дорога Гуцульщина. У відповідь ... „Слава Гуцульщині!" прокотилося гріжке ... „Просвіті"! Гуцули плакали з радости ... пісня „У гору стяг" і всі стають на ... підніс прапор „Просвіти" у гору, що у проміннях сонця заграв райдужними красками. Під ноги достойних гостей сипали гуцулочки квіти. У великій, чистій салі читальні почалась святочна ювилейна академія. На гарно й оригінально прибраній сцені виконав прапор з почотом, якому всі промовці, виходячи на сцену, з пошаною кланялися. Вчерга організатор філії „Просвіти" в Делятині Дмитро Фидик виголосив бадьору, гарно продуману промову про заслуги „Просвіти" і розвиток просвітянського життя на Гуцульщині та під рясні оплески присутніх привітав голову Матірного Т-ва, прапор „Просвіти" і підхорунжого. Появу на сцені голови Матірного Т-ва присутні привітали оваційно. І поплили щирі слова про минувшину Гуцульщини та причини її занепаду. В очах присутніх станули сльози, а сивоголові гуцули клали руку на серце і говорили, що голова „говорив суть". Далі склали привіти від Окружного Союзу Кооператив у Станиславові, від Взаємної Помочі Українського Учительства, від повітових установ з Делятина, від читалень та інших установ в долині Пруту і з Космача. А всі привіти, пронизані любовю і вдячністю для „Просвіти" відданости і вірности ідеалам „Просвіти", що веде за собою армію просвітян до боротьби за духову силу і за кращу долю українського народу. По привітах хорунжий з прапором і почотом зійшов зі сцени. На дальшу програму склалися деклямації просвітянок-гуцулок, пісні добре вишколених хорів, під проводом нач. Кабарівського з Дори, Микуличина і Ворохти та продукція орхестри з Яремча, що відограла аркана і гуцулку. Вкінці іменовані почесні члени читальні „Просвіти" у Ворохті дістали грамоти. Свято закінчилося перекускою (без алькоголю) в домівці читальні. Це ювилейне свято „Просвіти" в Ворохті Гуцульщина по вік не забуде.

РАВЩИНА.

Величаве окружне свято хрещення Руси-України в Угнові відбулося в неділю дня 25. вересня п. р. Свято почалося вже в суботу 24. вересня п. р. в год. 18-ій ілюмінацією українських домів і великою вечірнею з проповідю, молебнем і суплікацією у місцевій церкві та процесійним походом. Опісля в гарно ілюмінованій церкві відбулася перед Найсвятішими Тайнами північна адорація. В неділю в год. 3. рано відслужено співану Службу Божу, а по ній священики що години читали Служби Божі до год. 8. рано. Ріжне це торжество звеличав своєю присутністю Преосвященний Кир Григорій, перемиський епископ-помічник. Достойного Владику на границі містечка Угнова привитав відділ бандерії під проводом д-ра Івана Козака, а при гарно прибраній брамі з написом 988—1938 і написами „Витай нам Владико" іменем духовенства деканату о. дек. Я. Кошель, від парохії о. дек. А. Трешневський, від установ Угнова д-р Іван Козак, від жіноцтва п. М. Петришинова, від міщанства Іван Косоноцький, від місцевої захоронки Косоноцька Ева та М. Тарчило. В черги Преосвященний Кир Григорій перейшов до церкви, де в асисті о. дек. Кошеля і проф. Салука відслужив Архиєрейську Службу Божу. Дияконували о. Роман Трешневський парох з Немирова і о. Ярослав Гура парох з Тяглова. Підчас Служби Божої гарну формою і глибоку змістом святочну проповідь виголосив відомий проповідник о. декан Михайло Дороцький, парох з Потелича. По Службі Божій промовив ще сам Преосвященний вказуючи на любов, пошану і обовязки громадянства супроти церкви та підкреслюючи, що нема у світі кращого обряду між греко-католицький. Далі уформувався імпозантний похід, в якому взяли участь процесії з довколичних сіл, Преосвященний Кир Григорій, 25 священиків, делегат Центрального Комітету проф. Залозецький, делегати Повітового Комітету та понад 10.000 вірних з Угнівщини і зі сусідніх округів. Похід у супроводі хору і орхестри перейшов через містечко на ріку Солокію, де відбулося водосвяття. По водохрещенні, що його доконав Кир Григорій в окруженні духовенства, похід перейшов під церкву, те розвязався. Опісля відбувся в домівці місцевої Захоронки для духовенства і запрошених гостей спільний обід, підчас якого парох о. дек. Трешневський, д-р Іван Козак і відпоручник Центрального Комітету проф. Залозецький у коротких промовах підкреслили значіння Церкви та щире привязання українського народу до своєї віри і провідників греко-катол. Церкви складаючи одночасно на руки Кир Григорія тости. На гріжні многоліття, що їх відспівали всі присутні, відповів палко Кир Григорій уділяючи усім архієрейське благословення. По обіді на майдані біля церкви на гарно прибраній сцені відбулася святочна академія. Її започаткував вступним словом о. А. Трешневський вітаючи Владику і передав одночасно іменем громадян на руки Преосв. Кир Йосафатові вислови правдивої радости з виздоровлення та синівського привязання і пошани. Далі вказав на значіння церкви в історії українського народу підкреслюючи, що лише через українську церкву осягне нарід своє краще завтра. В черга мішаний хор з Угнова під управою Дрвауса Теодора відспівав Бортнянського „Блажен Муж", Анна Подиж з Вастави віддеклямувала вірш У. Кравченко „Чин Володимира Великого", жіночий хор чит. „Просвіти" з Вербиці під проводом Наврота Івана відспівав Кашкевича „Всесильний Боже", і Кравченко — Ярославенка „Нас не зупинить заверуха" а Д. Косоноцька віддеклямувала вірш У. Кравченко „При шелесті стягів і лент". Опісля д-р Іван Козак виголосив глибокий змістом реферат про хрещення України, жіночий хор з Вербиці відспівав Кравченко — Ярославенка „Заграви блеском" і тих авторів „Тут сьогодні наше свято", а малі діти виголосили збірну деклямацію Вільшенка „Під ювилейним хрестом". На дальшу програму академії склався виступ місцевого хору, що відспівав о. В. Матюка „Чим вас ообрбих", місцевого муж. хору, що відспівав Дороцького-Савицького „Прапором нашим Хрест Христовий" і деклямація Р. Дурбака „950 літ під Христовим прапором", що її виголосила Віра Скрипчук. Академія закінчилась живою картиною з відспіванням молитви „Боже Великий Єдиний". По закінченні академії Преосвященний Кир Григорій подякував виконавцям поодиноких точок за гарне їх виконання, а громадянство відрухово на прощання Владики відспівало многоліття. Вкінці слід згадати, що староство в останній хвилині заборонило співати національний гимн.

ЖУРАВНО.

Гостина театру ім. М. Садовського в Журавні. У вівторок 26. вересня п. р. загостив до Журавна відомий нашому громадянству театр ім. Садовського з кількома виставами. На перший вечір пішла песа із Лемківщини „Пісня Бескиду". Сама гра артистів була вдоволяюча, але будова песи дещо слабша. Змагання одної з найбільше забутих віток нашої нації, себто лемків виходить доволі ярко у першій дії, але в чергових діях повірливо голиться в долю. Лемківське весілля виведене в 3. дії є типово гарне і цікаве своєю оригінальністю. Думаємо, що на цій песі не можна будувати чогось більшого і тому слід змінити чи радше доповнити її. За те сама тенденція театру Садовського дати нашій публиці образ життя забутих Богом і людьми наших українців-лемків, відтворений на тлі чарівної природи лемківських гір, гідний похвали і піддержки цілого нашого загалу. Такі песи як „Чесна Зузанна" є в нас вже менше цікаві навіть для тих, що до театру заходять рідше. (—ро).

Нові книжки і журнали.

КНИЖКИ.

Павло Матієвич: СЕЛО БЕЗ ДІТЕЙ — НАЦІЯ БЕЗ МАЙБУТНЬОГО. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1937. 16-ка, стор. 32.

Теофіль Коструба: НАШІ МУЧЕНИКИ ЗА УНІЮ. (Як Московщина нищила Унію). Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 31.

Теофіль Коструба: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Перша книжечка: Найдавніші мешканці України. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 32.

М. Олександрович: ІСТОРІЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА. Перша книжечка: Від Котляревського до Шевченка. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 32.

Теофіль Коструба: Історія України. Друга книжечка: Словянська Україна. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938.

М. Олександрович: ІСТОРІЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА. Друга книжечка: Галицьке літературне відродження. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 28.

Теофіль Коструба: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Третя книжечка: Київська (Руська) держава до смерти Святослава Хороброго. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 29.

о. Ілля Чорнодоля: ЦІЛЬ І ЗАВДАННЯ ТОВАРИСТВА „СКАЛА". Реферат виголошений на Загальних зборах „Скали" у Станиславові 26. V. 1938. Бібліотека Т-ва „Скала". Львів, 1938. 16-ка, стор. 33.

Стефанія Чубатівна: МАТИ МІЖ ДІТЬМИ. Песа на одну дію. Накладом книгарні „Учительської Спілки" в Коломиї. Коломия, 1938. 16-ка, стор. 16.

Стефанія Чубатівна: ІНСЦЕНІЗАЦІЯ ШЕВЧЕНКОВОГО ВІРША „ВЕЛИКДЕНЬ". Песа на одну дію. Накладом Книгарні „Учительської Спілки" в Коломиї. Коломия, 1938. 16-ка, стор. 13.

Стефанія Чубатівна: В НАВЕЧЕРІЄ СВ. НИКОЛАЯ. Сцена на одну дію. Накладом Книгарні „Учительської Спілки" в Коломиї. Коломия, 1938. 16-ка, стор. 14.

Григор Смольський: УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. Накладом „Самоосвіти". Львів, 1938. 16-ка, стор. 64.

Е. Яворівський: ВОЖД 100.000-НОЇ АРМІЇ. Українська Бібліотека ч. 64 л. Львів 1938. Стор. 126. 16°.

Театри

Великий Театр.

Субота 15. X. год. 7.30 веч. „Галузка розмарину“.

Неділя 16. X. год. 4. попол. „Іван“; год. 7.30 веч. „Галузка розмарину“.

Український Театр ім. І. Котляревського:

ТЕРНОПІЛЬ:

15. X. Маруся Богуславка.
16. X. Ордени.
17. X. Орфей у пеклі.
18. X. Найвірніший чоловік.
19. X. Пригода в Черчі.
20. X. На полі крови.
21. X. Зоря над Почаєвом.

З Тернополя іде театр до Збаража.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СХІДНИЦЯ:

17. X. Бесталанна.
18. X. Пошм бескиду.
19. X. Парфуми моєї жінки.
20. X. Мати наймичка.
21. X. Чесна Сусанна.
22. X. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Пташич кличе“.

АПОЛЬО: „Жозета“ із Сімоною Сімон.

АТЛЯНТИК: „Робін Гуд“ з Еролем Флінном.

БАЛТИК: „Сліпий завулок“.

ВАНДА: „Карієра“, „Великий план“.

ГРАЖИНА: „За заслоною“.

ЕВРОПА: „Павел і Гавел“.

КАСІНО: „Золотоволоса“ з Джанетою Мекдоналд.

КОПЕРНИК: „Парижанка“ з Даніелею Даріє.

МАРУСЕНЬКА: „Матінка“ (Молі Пікон).

МЕТРО: „Премієра“.

МІРАЖ: „Царський курієр“.

МУЗА: „Королівський овічник“.

ПАЛЯС: „Професор Воетур“.

ПАКС: „Верес“.

РАЙ: „Простушка“ із Сесус Галвною.

РІЯЛЬТО: „Пташник з Тиролю“.

РОКСІ: „Олімпіяда“

СВІТ: „Світла бульварів“, „Не знала кохання“.

СТИЛЕВЕ: „Король бавиться“, „Шепіт цвітів“.

ТОН: „Зоро“, „Герой наших часів“ з Еролем Флінном.

УТІХА: „Зрадливе провалля“ та ревія.

ХИМЕРА: „Проклята“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Канцлер Гітлер у Римі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каім і Син)
„Бразилія, Аргентина“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 15. жовтня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Співає Ерна Зак, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Музика у вик. орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: Лісові разуночки, авд. для молодших дітей, з пісеньками, 15.30 Музика у вик. орх. мандолінистів, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Форт. ресітал, 17.00 Старий та новий Китай, 17.30 Про дітей-композиторів, муз. авд., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 „Школа на морі“ авд. для дітей, Гутірка, читаємо книжку, 9.15 „На весело“ розр. концерт: орх., ксильофон, спів, обой, пікольо, флет, клярнет, 20.35 Веч. денник, метеорольог. та спорт. вістки, програма на завтра, 21.00 Легка і танк. музика у вик. орх., спів, у перерві коло год. 21.50 „Перша ластівка“ скеч Белі Сенеша (Мадярщина), 22.50 Інф. авдиція, 23.00 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Увертури та фрагменти з опер, гр. ад. (Варшава II.).

Неділя, 16. жовтня 1938.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села і Хл. газетка. Огляд ринків рільних продуктів. Орх., 8.45 Ранок хлібороба. **„Що нам дає орання на зиму“ в українській мові виг. інж. А. Романенко.** Нар. пісні, 9.15 Трансм. свята корпусу погранична в Отолшках, 11.15 Промова віцепрем. Квятковського на передвиб. зборах ОЗН у Катовицях, **13.00 Снятин, місто будучини, гутірка, виг. д-р Юрій Зарицький,** 13.10 Музика салон. орх., сарашка, баритон, 14.40 Для дітей, 15.00 Балакання для вралдофонізованої всел. школи у Волочиві, 15.12 Слово-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 15.30 Із летунського мітингу у Львові, 16.45 Гайдн: „Осінь“, орх., хор, 17.15 Промова мін. Ульриха, 17.40 „Подорож по Варшаві, водевіль, орх., хор; у перерві хвилина бюра студій, 19.20 Промова командата КОП., 19.50 Програма на завтра, 19.55 Концерт, орх., пісеньки, 20.00 Фрагменти сюїт, пл., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Інформ. авд., Спортові вістки, Політ. огляд, 21.20 Муз. мозаїка, два форт., саксофон, вібрафон, гавай. гітара, 22.00 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Понеділок, 17. жовтня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Як Карольцьо вибирався до фотографа“, 11.15 Рапсодії з пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Для купців і ремісників: Мала крамниця теж може калькулювати, Інтерв'ю з купцем про товари, 13.30 „Севастіян Бах“ муз. авд. для гімназій: форт., прелєкція, пл., 14.00 Концерт балалайок, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Аннина в школі“ на осн. повісти Монтгомері, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Вістки радіоденника, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Наукова хроніка: Історія, 16.30 Форт. ресітал Івана Бережницького, 17.00 Хочу мати сильний характер, 17.50 Гигієна бюрової праці, спорт. гутірка, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 У робітні лавреата міста Львова, 18.20 Актуальність, 18.30 Розр. концерт, 19.00 Воєнна авдиція, 19.30 Розр. концерт, 20.35 Інформ. авдиції: Веч. денник, метеорольогічні вістки, Спорт, Програма на завтра, 21.00 Віол. ресітал Моріса Маршала в супр. форт., 21.40 Літер. новинка, 22.00 Симф. концерт з Парижа, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Шопен із пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 15. жовтня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні про вулиці, 18.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Веселі мельодії, БІЛГОРОД 18.30 Популярні мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт війсьж. орх., 19.00 Мадярські пісні у супр. цигг. орх., 21.55, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 19.00 Камеральна муз., 20.10, 21.00 Вечір танку, ЛЯЙПЦІГ 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 Вечір опер Р. Штравса, ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 „Ля пріпцес Мален“ драма Метерлінка, РАДІО ПАРІ 18.00 Весела авд., 18.45, 21.15 Пісні, 2.10 Розр. програма, 23.05 Спів. ресітал, РИГА 19.15, 20.00, „Гейша“ оп. Джонса, СОТЕНС 19.00 Популярні швайцарські мельодії, 21.30, 22.00 „Останній вальс“ оп. Оск. Штравса, СТОКГОЛЬМ 20.15 Давня танк. музика, 21.30 Пісні ріжних народів у вик. оол.

Неділя, 16. жовтня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Концерт війсьж. орх., орх. балалайок, квінтет, 19.20 Розр. музика, 20.10 21.00 Оперетові мельодії, БЕРОМІНСТЕР 19.55, 20.00 21.00 22.00 „Пташник із Тиролю“ оп. Целера, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.10 Танк. музика, 19.40 Сольо на цимбалах, 22.05 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Орх., форт., 19.15 Пісні, 20.10 21.00 Веселий вечір, 22.30 Легка і танк. музика, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. музика, 21.00 22.00 „Океан“ комедія Мессіа, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Розр. концерт, 21.15 Спів, 21.30 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 Розр. мельодії, 21.00 22.00 23.00 „І кватро рустегі“ оп. Вольф-Феррарі, САРБРІКЕН 20.10 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, ШТРАСБУРГ 22.00 23.00 „Корневільські дзвони“ ком. оп. Плянкета.

Понеділок, 17. жовтня 1938.

БЕРЛІН 16.30 Югосл. пісні й танки, 17.00 Норвеські пісні, 17.15 Дрібні форт. твори, 18.00 Розр. музика, 19.00 Мадярські мельодії, 20.10 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 19.20 Естонські пісні, 20.10, 21.00 Орх., 22.30 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 Орх., 18.00 Гутірка, 18.20 Соната на скр. і форт. а-дур Франк-а, 20.10, 21.00 Розр. музика, ГІЛЬВЕРЗУМ II., 21.00 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІГ 20.10 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 21.00 Популярні пісеньки та танки, 22.10 РАДІО ПАРІ 19.15 Веч. концерт, 21.40 Спів, 22.00 Симф. концерт, 23.00 Форт., РИМ 17.15 Віол., 19.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Розр. мельодії.

Радіокутик.

ПРОМІННЯ СМЕРТИ.

Двох молодих мадярських радіотехніків винайшло новий рід променів, які назвали „променями смерти“. Вони збудували машину, яка висилає прозоре проміння. Це проміння спалює всі предмети, які є на їх лінії. Машина винахідників має лябораторійне устаткування малої сили, а незалежно від того при її помочі вдалося розтопити шкло, тонкий металевий кружок, та спалити дерево як також і інші непальні матеріяли. Одночасно переведено досліди на псах та котах. „Проміння смерти“ негайно їх убило.

АНГЛІЙСЬКА РОДИНА.

Від 10. жовтня ц. р. тов. ББК висилатиме низку авдицій у формі слуховиша „Англійська родина Робінсонів“. В цих тижневих авдиціях слухачі матимуть змогу слідкувати за поодинокими епізодами життя пересічної англійської родини. Родина мешкає на передмісті, має одну служницю, авто, яке завжди всі потребують одночасно. Вона мусить числитися з кожним сотиком та мішно крутити головою, щоб можливо приємно влаштувати собі життя.

ЛІТАКИ — РОБОТИ.

Британійська фльотиля відбуває тепер кількатижневі оборонні протилетунські вправи. На тих вправах вживають літаків, що ними кермують на віддаль, та які стартують вжиненні катапультою. Цими літаками кермують радіовими хвилями. Вони не мають жадної обслуги, а незалежно від того стартують та приземлюють так певно, як і підготовані летуни. Англійці вживають для цієї мети звичайних двоплатовців, які мають два місця. Одне засоблене у звичайні стерна, таким чином літаком може кермувати також і летун. На другому вмонтовано апаратуру, завдяки якій кермують літаком з землі. Таким літаком можна кермувати на просторі 15 км. і з такої віддалі можна змусити літак до виконування довільних рухів. Досі чули ми про кораблі та авта, якими кермують на віддаль, а тепер їх бачимо роблять це саме з літаками.

Оповістка.

Інавгураційна Служба Божа Марійської Дружини Студентов у Львові відправиться в неділю 16. жовтня ц. р. в церкві ОО. Василіян при вул. Жовківській 36 в год. 9-ій зранку. — Перші ширші сходини відбудуться цього самого дня в год. 15-тій в гімназії СС. Василіянок при вул. Длугоша 17. Гостям раді! — **Видів.** 2184

Жертви зложені в Адміністрації: на „Українську Захоронку“ зол. 5.— зложив Д-р Гр. Чвартацький, Любва Велький.

Подяка.

Почуваюся до обовязку зложити щиру подяку ВП. Панові ДЕНТИСТОВІ НАСОВІ і його співробітникові лікареві за совісне й успішне переведення регуляції криворослих зубів мого сина.

о. М. Стецишин.

Подяка.

Почуваюся до милого обовязку подякувати ВП. Д-РОВІ ОСІНЧУКОВІ за дуже дбайливу і безкорисну лікарську опіку в Живці-Черчі.

А. Скобельська.

Хвальному ТОВАРИСТВУ „ВЗАЇМНА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА“ у Львові

складає щиру подяку за скоро [illegible] лізування безпроцентової 3-річної [illegible] позички з „Допомогового Фонду“ на відкриття варстату праці

Евген Будзиновський
Станіслав[ів]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.